

Dogfen ir Cyhoedd

**CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL**

Dr Gwynne Jones
Prif Weithredwr – Chief Executive
CYNGOR SIR YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY COUNTY COUNCIL
Swyddfeydd y Cyngor - Council Offices
LLANGFNI
Ynys Môn - Anglesey
LL77 7TW

Ffôn / tel (01248) 752500
Ffacs / fax (01248) 750839

RHYBUDD O GYFARFOD	NOTICE OF MEETING
PWYLLGOR SGRIWTINI CORFFORAETHOL (ARBENNIG)	CORPORATE SCRUTINY COMMITTEE (EXTRAORDINARY)
DYDD LLUN, 6 CHWEFROR 2017 am 1.30 y prynhawn	MONDAY, 6 FEBRUARY, 2017 at 1:30 p.m.
YSTAFELL BWYLLGOR 1, SWYDDFEYDD Y CYNGOR, LLANGFNI	COMMITTEE ROOM 1, COUNCIL OFFICES, LLANGFNI
Swyddog Pwyllgor	Ann Holmes 01248 752518 Committee Officer

AELODAU / MEMBERS

Cynghorwyr / Councillors:-

ANNIBYNNOL / INDEPENDENT

Jim Evans, Victor Hughes, G O Jones (Is-Gadeirydd/Vice-Chair), Raymond Jones

PLAID CYMRU/THE PARTY OF WALES

R.Meirion Jones (Cadeirydd/Chair), Lewis Davies, Ann Griffith a Llinos Medi Huws

GRWP CHWYLDROAD/REVOLUTIONIST GROUP

Peter S. Rogers

HEB YMUNO/UNAFFILIATED

R LI Jones

AELODAU CYFETHOLEDIG (GYDA PHLEIDLAIS) PAN YN TRAFOD MATERION YN YMWNEUD AG ADDYSG / CO-OPTED MEMBERS (WITH A RIGHT TO VOTE) WHEN DEALING WITH EDUCATIONAL MATTERS

Mr Keith Roberts (Yr Eglwys Babyddol Rufeining / The Roman Catholic Church)
Anest G. Frazer (Yr Eglwys yng Nghymru / The Church in Wales)

R H A G L E N

1 **YMDDIHEURIADAU**

2 **DATGANIAD O DDIDDORDEB**

Derbyn unrhyw ddatganiad o ddiddordeb gan unrhyw Aelod neu Swyddog parthed unrhyw eitem o fusnes.

3 **STRATEGAETH DDRAFFT Y GWASANAETH LLYFRGELL** (Tudalennau 1 - 76)

Cyflwyno adroddiad y Pennaeth Dysgu.

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Adroddiad i'r:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Dyddiad:	06/02/17
Pwnc:	Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell
Aelod(au) Portffolio:	Y Cyng. Kenneth P Hughes
Pennaeth Gwasanaeth:	Delyth Molyneux
Awdur yr Adroddiad:	
Ffôn:	Rachel Rowlands
E-bost:	752094 rfxlh@ynysmon.gov.uk
Aelodau Lleol:	Perthnasol i'r holl aelodau

A – Argymhelliad/Argymhellion a Rheswm/Rhesymau

CWESTIYNAU SGRIWTINI ALLWEDDOL

O ran y broses, gofynnir yn awr i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol ystyried ei safbwynt am y Draft Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022.

Cynigir bod y cwestiynau allweddol canlynol yn sail ar gyfer trafodaethau'r Pwyllgor wrth ystyried Drafft Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022.

- I. A yw'r pwyllgor sgwtini yn fodlon bod y gwasanaeth wedi ymgymryd â'r broses mor gynhwysfawr a chynhwysol ag y bo modd?
- II. A yw'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion yn ymdrin â'r holl grwpiau / agweddau a ddisgwylir gan aelodau, ac a oes unrhyw bryderon?
- III. A yw'r pwyllgor sgriwtini yn cefnogi'r argymhelliad i fwrw ymlaen â'r ymgynghoriad cyhoeddus ac adrodd ei ganfyddiadau erbyn mis Tachwedd 2017?
- IV. Oes gan aelodau unrhyw farn neu bryderon eraill?

ARGYMHELLIAD

Gofynnir i'r Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol argymhell i'r Pwyllgor Gwaith i fwrw ymlaen â'r ymgynghoriad cyhoeddus ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell ac adrodd ar ei ganfyddiadau erbyn mis Tachwedd 2017.

1. Pwrpas

1.1 Mae'r adroddiad hwn yn cyflwyno **Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022**.

Pwrpas y strategaeth hon yw gosod sylfeini cynaliadwy a chadarn a fydd yn caniatáu i ni wasanaethu preswylwyr yr ynys a chyflawni'r gofynion statudol yn y blynyddoedd i ddod.

1.2 Mae'n bwysig nodi ar ddechrau'r papur hwn, tra paratowyd ar gyfer amryw bapurau, a drafodwyd gan aelodau'r Cyngor, ni wnaed unrhyw benderfyniadau terfynol o ran dyfodol y gwasanaeth llyfrgell ar Ynys Môn.

1.3 Gall swyddogion, cyn belled ag y gallant, roi sicrwydd i aelodau bod y broses a gynhaliwyd hyd yma, ac a argymhellir ar gyfer symud ymlaen, wedi bod, ac fe fydd, yn gynhwysfawr ac yn gynhwysol, a bydd yn darparu cyfle teg a rhesymol i bawb gael cyflwyno eu barnau a'u hymatebion, os ydynt yn dymuno gwneud hynny.

2. Cefndir

2.1. Mae Cyngor Sir Ynys Môn yn ymrwymedig i ddarparu gwasanaeth llyfrgell statudol sy'n gynhwysfawr ac yn effeithlon, yn ôl gofynion adran 7 o **Ddeddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964**¹

2.2. Mae **Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru**² (SLCC) yn cael eu gosod a'u hasesu gan Lywodraeth Cymru. Nid ydynt yn uniongyrchol gysylltiedig â statud, ond mae'r Cyngor yn cydnabod eu bod yn fodd defnyddiol o feincnodi gwasanaethau llyfrgell ar draws Cymru, ac yn rhoi sicrwydd i'r Gweinidog sy'n gyfrifol o ran y defnydd o'r gwasanaeth, ei safonau a'i ansawdd; y Safonau yw un o'r mesurau o ran p'un a yw Awdurdod Llyfrgelloedd yn cyflawni ei ddyletswydd statudol.

2.2.1. Mae cyfanswm gwariant y pen yn uwch na chanolrif Cymru (7/21). Y gost gyfartalog ar gyfer pob ymweliad yn 2014-15 oedd £2.32, sy'n is na'r canolrif ar gyfer Cymru (12/21). % y gwariant ar gyfanswm nifer y staff yw 48%; gyda'r isaf yng Nghymru yn 40%, y canolrif yn 58% a'r uchaf yn 79%.

2.2.2. Mae lefelau staffio yn is na'r safonau a osodwyd, o ran cyfanswm y lefelau staffio ar gyfer % y boblogaeth ynghyd â lefelau staffio proffesiynol (cymwysedig) ar gyfer % y boblogaeth. Mae lefelau staffio, fel y nodwyd yn y datganiad niferoedd ac yn asesiad Llywodraeth Cymru, yn dal i fod yn bryder o ran gweithredu a datblygu'r gwasanaeth.

2.2.3. Yn nhermau perfformiad dros gyfnod 2015-16, cafwyd cwmp bach yn nifer yr ymweliadau llyfrgell (corfforol) o gymharu â'r flwyddyn flaenorol, cafwyd ychydig o

¹ <http://www.legislation.gov.uk/cy/ukpga/1964/75/contents>

² <http://gov.wales/topics/culture-tourism-sport/museums-archives-libraries/libraries/public-library-standards/?skip=1&lang=cy>

gynnydd yn nifer yr ymweliadau rhithwir, gyda'r nifer uchaf ond un yng Nghymru, a chafwyd y niferoedd uchaf ond un yng Nghymru o ran y Defnydd o TG hefyd.

- 2.3. Yn 2013, bu rhaid i'r Cyngor Sir wynebu'r her o ganfod £16m mewn arbedion effeithlonrwydd yn ystod y 3 blynedd ddilynol.
- 2.4. Mae **Cynllun Corfforaethol Ynys Môn 2013-17**³ yn datgan nod i leihau costau cyffredinol y gwasanaethau Hamdden, Diwylliant a Llyfrgelloedd i'r Cyngor gan 60% dros gyfnod y cynllun hwn.
- 2.5. O ganlyniad i'r ymrwymadau hyn, sefydlwyd Bwrdd Rhaglen Trawsnewid ar gyfer Llyfrgelloedd, y Gwasanaeth Ieuencid, Amgueddfeydd a Diwylliant, gyda'r nod o oruchwyllo'r gwaith o gyflawni'r addewidion a wnaed yng Nghynllun Corfforaethol CSYM 2013 – 2017 i:
 - Ymchwilio i opsiynau a gweithredu model diwygiedig ar gyfer y ddarpariaeth o Lyfrgelloedd
- 2.6. Cynhaliodd Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn **Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell**⁴ gyda'r nod o sicrhau y gellir cyflenwi'r gwasanaeth gorau bosibl o fewn yr adnoddau sydd ar gael. Roedd yr adolygiad yn dadansoddi testunau fel perfformiad, defnydd, anghenion ac opsiynau o ran trawsnewid. Roedd yr adolygiad wedi nodi sawl opsiwn ar gyfer datblygu'r gwasanaeth i'r dyfodol. Mae'r prif ysgogwyr newid yn ariannol ac yn dechnolegol.

3. Ymgynghori ac Ymgysylltu Cymunedol

- 3.1. Cynhaliwyd ymgynghoriad gyda'r cyhoedd a rhanddeiliaid yn ystod Hydref 2015 i gasglu barnau ar yr opsiynau a nodwyd gan Adolygiad y Gwasanaeth Llyfrgell ac i wahodd unrhyw syniadau eraill. Cafwyd bron i 2,000 o ymatebion i'r ymgynghoriad a ddarparwyd drwy holiaduron, sesiynau wyneb yn wyneb a gweithdai. Er nad oes unrhyw opsiwn clir a ffefrir wedi ymddangos o'r atebion hyn, roedd tystiolaeth y byddai'n fanteisiol i geisio cyfleoedd ar gyfer modelau 'cefnogaeth gymunedol', yn gweithio gyda mentrau cymdeithasol neu ddarparwyr amgen i weithio gyda'r Cyngor i gynnal y gwasanaeth, yn hytrach nag unrhyw bosibilrwydd o ddileu'r gwasanaeth.
- 3.2. Cynhaliwyd tri chyfarfod yn Amlwch, Porthaethwy a Rhosneigr (a hefyd is-grŵp rhanddeiliaid yn Llangefni) i gael trafodaeth agored am y broses drawsnewid bosibl. Yn dilyn y cyfarfodydd hyn cafwyd cyfarfodydd gyda: Cyngor Cymuned Llanbadrig (25/5/16), Cyngor Cymuned Llanfair Mathafarn Eithaf (25/5/16), Cyngor Tref Porthaethwy (19/05/16) a chynrychiolwyr o Ganolfan Biwmares (19/05/16), Cyngor Tref Amlwch (15/06/16) a

³ <http://www.ynysmon.gov.uk/Journals/2014/04/02/f/n/i/cynllun-corrfforaethol-2013---2017.pdf> tud.13

⁴ <http://www.ynysmon.gov.uk/cyngor-a-democratiaeth/ymgyngghori/ymgyngghoriadau-blaenorol/arolwg-gwasanaeth-llyfrgell/127255.article>

Chyngor Tref Biwmares (04/07/16); cyfarfod o'r Grŵp 5 Tref (15/6/16 a 5/7/16); cyfarfod rhwng y swyddogion a Menter Môn (7/6/16); cyfarfod rhwng swyddogion o'r Gwasanaeth Llyfrgell a'r Gwasanaeth Oedolion (17/6/16); a chyfarfod gyda swyddogion MALD (08/7/16). Yn ogystal, gwahoddwyd swyddogion i fynychu cyfarfod cyhoeddus ym Mhorthaethwy a drefnwyd gan y Cyngor Tref (18/5/16).

Cyfarfod i'r holl staff : 11/11/2015 a 1/2/2017

- 3.3. Yn ystod y cyfarfodydd hyn, amlygwyd nifer o gyfleoedd i ddatblygu'r gwasanaeth trwy drawsnewid y modd y mae'r Gwasanaeth Llyfrgell yn cael ei gyflwyno. Mae rhai o'r cyfleoedd wedi eu trafod gan y Gwasanaeth yn ystod yr Adolygiad Gwasanaeth a'r broses ymgynghori eang fu yn ystod tymor yr Hydref 2015.
- 3.4. Comisiynodd Grŵp y 5 Tref (Cyngorau Tref) astudiaeth ffurfiol drwy Menter Môn i edrych ar y materion ymarferol o ran darparu gwasanaeth llyfrgell mewn partneriaeth â'r cymunedau lleol.
- 3.5. Mae Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell yn cyflwyno model a ffefrir o ran ymgynghori. Mae gan y model hwn a ffefrir y potensial i sicrhau sylfeini cynaliadwy cadarn a fydd yn caniatáu i ni wasanaethu ein preswylwyr a chyflawni'r gofynion statudol dros y blynyddoedd i ddod. Aseswyd hyfywedd yr opsiynau ar gyfer yr amryw ddulliau o gyflenwi'r Gwasanaeth Llyfrgell a oedd wedi llywio'r ymgynghoriad cyhoeddus cychwynnol yn Hydref 2015⁵. Mae'r asesiad wedi cael graddiad CMG (RAG) yn ôl 3 maen prawf:
- A wnaiff y Gwasanaeth gyflawni 5ed Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru (bydd yr asesiad yn cael ei ddiweddarau i adlewyrchu'r 6ed Fframwaith pan gaiff ei ryddhau)?
 - A fydd effaith negyddol ar breswylwyr yr ynys?
 - Beth yw'r goblygiadau o ran costau?

Mae'r asesiad hyfywedd wedi llywio Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell.

4. Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell

- 4.1. Datblygwyd Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell i ymateb i'r heriau a'r anghenion a amlinellwyd uchod.
- 4.2. Cynhwyswyd Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell fel Atodiad 1.
- 4.3. Rydym wedi gwrando ar farnau preswylwyr ac wedi eu hymwreiddio o fewn y strategaeth ddrafft hon. Mae'r rhain yn cynnwys:
- Cynnal gwasanaeth benthycyca llyfrau a werthfawrogir yn fawr

⁵ Atodiad 2: Asesiad Hyfywedd

- Cynnal darpariaeth TGCh a Rhwydwaith gref
- Parhau i helpu plant, pobl ifanc ac oedolion i wella eu sgiliau a dysgu
- Cyflenwi gwasanaethau gyda staff sydd wedi'u hyfforddi'n briodol
- Dangos cysylltiad clir â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015⁶

5. Y Weledigaeth

5.1. Mae'r strategaeth yn amlinellu gweledigaeth ar gyfer Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn ac yn nodi fframwaith cyflenwi a chanddo'r potensial i ddiwallu anghenion y Safonau Llyfrgelloedd, ynghyd ag ymateb i anghenion ein cwsmeriaid:

Mae llyfrgelloedd Ynys Môn yn lleoedd croesawgar i ddarllen, dysgu a darganfod – y tywysydd y gellir ymddiried ynddo yng nghalon ein cymunedau.

5.2. Wrth wraidd y weledigaeth, ceir y nodau craidd:

Hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant – Rydym yn cydnabod bod llyfrgelloedd cyhoeddus wedi cael eu hysgogi bob amser gan egwyddorion cydraddoldeb a chynhwysiant.

Ei gwneud yn hawdd i bawb ddefnyddio ein gwasanaethau – Rydym yn cydnabod nad yw pawb yn gallu neu'n dymuno cael mynediad i'r gwasanaeth llyfrgell yn yr un modd, byddwn yn sicrhau bod ein gwasanaeth yn gynhwysol i bawb.

Darparu gwasanaethau o safon uchel sy'n canolbwyntio ar y cwsmer – Byddwn yn cyflenwi adnoddau o safon uchel mewn manau croesawgar.

Bod yn dywysydd y gellir ymddiried ynddo – Rydym ar gael i helpu i gael mynediad i wybodaeth mewn amgylchedd y gellir ymddiried ynddo.

Partneriaeth gyda sefydliadau ac asiantaethau – Rydym yn cydnabod bod gan bartneriaethau llwyddiannus rolau a chyfrifoldebau clir, ynghyd â disgwyliadau a reolir a chanlyniadau gweladwy ar gyfer bob partner.

Staff – Rydym eisiau i'n staff a'n gwirfoddolwyr eich helpu i wneud yn fawr o'ch llyfrgelloedd. Gwyddwn hefyd mai ein staff yw ein hased mwyaf, ac rydym eisiau bod yn lle gwych i weithio ynddo. Rydym eisiau creu cyfleoedd i wirfoddolwyr.

5.3. Yng ngolau'r uchod, mae'r Strategaeth ddrafft hon yn argymhell symud i batrwm o ddarpariaeth yn seiliedig ar:

- Lyfrgelloedd Ardal

⁶ <http://www.legislation.gov.uk/cy/anaw/2015/2/contents/enacted>

- Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad yr Awdurdod
- Gwasanaethau Symudol (Y Gwasanaeth Symudol Cymunedol, y Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai a'r Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion)
- Pwyntiau mynediad posibl yn y gymuned (yn dibynnu ar ddsbarthiad A a B)

5.4. Yn fanylach, dyma'r ddarpariaeth a gynigir:

Llyfrgelloedd Ardal: Llyfrgell lawn amser, wedi'i staffio'n llawn, sydd ar agor am tua 40 awr yr wythnos, a gefnogir gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan. Dyma'r patrwm presennol.

Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor: Tua 20 awr o ran oriau agor gyda staff craidd a ddarperir gan yr Awdurdod, cefnogir y staff rheng flaen (ar lefel cangen) gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan. Dyma'r patrwm presennol.

Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor: Tua 10-12 awr o ran oriau agor gyda staff craidd a ddarperir gan yr Awdurdod, cefnogir y staff rheng flaen (ar lefel cangen) gan dîm proffesiynol ar lefel Sir gyfan. Dyma'r patrwm presennol.

Fodd bynnag, o ran y drydedd haen hon, os na cheir cefnogaeth gan y cymunedau neu bartion eraill, mae posibilrwydd y bydd y llyfrgell yn cau. Yn yr achos hwn, bydd angen ffactorau lliniaru, er enghraifft, 'pwynt cyswllt' o fewn y gymuned neu gynyddu presenoldeb y Llyfrgell Symudol.

Gwasanaethau Symudol: Ochr yn ochr â'r uchod, cynhelir adolygiad llawn o lwybrau'r gwasanaethau i rai sy'n gaeth i'w tai a'r Llyfrgell Symudol, ynghyd â'r manau y byddant yn galw ynddynt. Rhagwelir newidiadau i'r maes gwasanaeth hwn wrth fynd ymlaen, er mwyn mynd i'r afael â phatrymau defnydd newidiol. Fodd bynnag, dengys gwybodaeth o ran cydraddoldeb ac angen bod ein gwasanaethau symudol yn rhan bwysig o'r ddarpariaeth ar gyfer ein Sir wledig. Mae'n bosibl y gweithredir modelau amgen, er enghraifft, partneru gyda'r trydydd sector i gyflenwi elfennau o'r Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai.

6. Effaith Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell

6.1. Bydd yr Asesiad Cydraddoldeb ac Anghenion ⁷ (AECA) ar gyfer Llyfrgelloedd yn asesu'r angen am y Gwasanaeth Llyfrgell, ynghyd ag effaith unrhyw newidiadau arfaethedig i'r strwythur rheoli ar y boblogaeth a all fod yn dymuno ei ddefnyddio. Bydd angen ystyried pob opsiwn yn nhermau'r effaith ar breswylwyr Ynys Môn yn ogystal â gallu'r Cyngor i ddarparu gwasanaeth llyfrgell 'cynhwysfawr ac effeithlon', yn unol â Deddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964. Yn ogystal, rhoir ystyriaeth i Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru ynghyd â'r anghenion o ran bod Awdurdodau Llyfrgelloedd yng

⁷ Atodiad 3 Asesiad Cydraddoldeb ac Anghenion

Nghymru'n adrodd ar eu perfformiad blynyddol mewn perthynas â'r Safonau hyn.

6.2. Wrth ddatblygu cynigion ar gyfer Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell, ymhlith dangosyddion eraill, ystyriwyd y canlynol fel rhan o'r AECA:

- Y defnydd o lyfrgelloedd (nifer y defnyddwyr) a chostau gweithredu
- Gwybodaeth Ddemograffig am gymunedau Ynys Môn, gan gynnwys y twf i'r dyfodol
- Lleoliad llyfrgelloedd sefydlog a lle bydd y llyfrgell symudol yn galw
- Patrymau defnydd o'r llyfrgell gan gwsmeriaid
- Maint dalgylchoedd llyfrgelloedd gan gynnwys pellteroedd teithio
- Lefelau amddifadedd mewn dalgylchoedd llyfrgelloedd
- Perchnogaeth ceir
- Anghenion pobl a chanddynt nodweddion gwarchoddedig o dan y Ddeddf Cydraddoldeb
- Perfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell: Fframwaith 5 a 6 Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru

6.3. Mae gwaith yn cael ei wneud ar hyn o bryd mewn perthynas â'r data diweddaraf. Fodd bynnag, ymddengys fod y cymunedau mwyaf difreintiedig o fewn dalgylch llyfrgelloedd Llangefni a Chaerdybi, a effeithir leiaf gan unrhyw newidiadau i'r model cyflenwi gwasanaeth fel yr awgrymwyd o fewn Strategaeth y Gwasanaeth Llyfrgell.

6.4. Mae ardaloedd lle gall unigolion fod dan anfantais oherwydd natur wledig eu hardaloedd neu gysylltiadau gwael yn cael eu mapio, a rhoir ystyriaeth i gynyddu'r mynediad i'r gymuned i'r gwasanaeth pe bai unrhyw newidiadau i'r model cyflenwi yn arwain at gau unrhyw lyfrgelloedd.

6.5. Darganfu'r AECA bod cyfleoedd i ddatblygu a meithrin cydlyniant cymunedol a gwydnwch mewn cymunedau lle bo awydd i gydweithio â'r Awdurdod Lleol i gyflenwi gwasanaethau drwy ddulliau newydd.

6.6. Mae'n debygol y bydd rhai grwpiau'n ystyried bod y cynnig yn annheg gan fod posibilrwydd y bydd pwyntiau gwasanaeth yn cau mewn rhai cymunedau, tra byddant yn cael eu cadw mewn mannau eraill. Fodd bynnag, mae'r Awdurdod yn agored ac yn barod i dderbyn awgrymiadau o ran gwahanol dulliau o weithio a allai arwain at wella'r gwasanaeth, yn hytrach na'i fod yn dirywio, o ganlyniad i strategaeth hirdymor.

6.7. Wrth ddatblygu'r Strategaeth, ystyriwyd ei bod yn angenrheidiol i bob rhan o'r cymunedau gael cyfle a chael eu hannog i weithio gyda'i gilydd i ddatblygu syniadau a fydd o fudd i'r gymuned gyfan.

6.8. Mewn rhai ardaloedd, gall fod gwahaniaethau barn rhwng grwpiau sefydledig y mae eu

syniadau o ran cyflenwi gwasanaeth Llyfrgell i'r dyfodol yn wahanol. Fodd bynnag, drwy gynnig sawl cyfle i gael trafodaeth, rhagwelir na ddylid bod unrhyw effaith yn parhau o ganlyniad i'r cynnig.

6.9 Mae'r Aseiad Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA) yn ddogfen fyw a bydd canfyddiadau o'r broses ymgynghori yn cael eu bwydo i mewn fel y bo'n briodol.

7. Ystyriaethau Ariannol

7.1. Y gyllideb ar gyfer y Gwasanaeth Llyfrgell yn 2013/14 oedd £865,360 (yn cynnwys NNDR, ac eithrio taliadau canolog a chyllid cyfalaf).

7.2. Oherwydd y newidynnau posibl yn nhermau'r model terfynol o fewn y Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell, dengys yr arbedion isod y 2 begwn o fewn y strategaeth; gall y model terfynol fod yn rhywle rhwng y ddau. Mae colofn y lefel uchaf o gefnogaeth gan y gymuned yn dangos model lle mae pob Llyfrgell a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad yr Awdurdod yn llwyddiannus, ac mae'r golofn lle ceir y lefel isaf o gefnogaeth gan y gymuned yn dangos lle na fu modd cael cefnogaeth y gymuned, sydd yn arwain i lyfrgelloedd Haen 3 yn cau (5 llyfrgell).

7.3. Tabl yn dangos yr arbedion posibl os **cedwir y lefelau staffio** o fewn y gwasanaeth (ond gyda strwythur staffio gwahanol), sydd felly'n lliniaru'r effaith ar Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru.

	Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell gyda'r lefel uchaf o gefnogaeth gan y gymuned (Haen 2 a 3) Byddai hyn yn gweld y strategaeth yn cael ei gweithredu'n llawn ym mhob un o'r 10 llyfrgell sefydlog, heb gau yr un ohonynt		Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell gyda'r lefel isaf o gefnogaeth gan y gymuned (posibilrwydd o 5 yn cau o Haen 3 gyda ffactorau lliniaru yn eu lle)	
	Trosglwyddo incwm maes parcio* i grŵp 3 ^{ydd} parti	Y gwasanaeth yn cadw incwm maes parcio llyfrgell o fewn cyllideb y gwasanaeth	Peidio â chynnwys incwm maes parcio yng nghyllideb y gwasanaeth	Cadw incwm maes parcio llyfrgell o fewn cyllideb y gwasanaeth
Cyfanswm arbediad y strategaeth yn erbyn cyllideb 13/14	-£70,459.46 -8.14%	-£78,459.46 -9.11%	-£39,515.88 -4.57%	-£47,855.28 -5.53%
Yr arbedion a gyflawnwyd eisoes o fewn y	£61,000	£61,000	£61,000	£61,000

gwasanaeth yn ystod 2013-17	-7%	-7%	-7%	-7%
Cyfanswm Arbedion y Gwasanaeth Llyfrgell yn ystod 2013-17 (yr arbedion a gyflawnwyd eisoes + arbedion y Strategaeth)	£131,459.46 -15.14%	£139,459.46 -16.11%	£100,515.88 -11.57%	£108,855.28 -12.53%

*incwm y maes parcio yw'r incwm a dderbyniwyd i mewn i gyllideb y gwasanaeth o'r maes parcio cyfagos i Lyfrgell Biwmares.

7.4. Tabl yn dangos yr arbedion posibl os na fydd y **lefelau staffio yn cael eu cadw** o fewn y gwasanaeth. Mae'r Gwasanaeth eisoes yn is na'r lleiafswm o ran lefelau staffio. Caiff gostyngiad pellach effaith ar berfformiad a lefelau gwasanaeth.

	Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell gyda'r lefel uchaf o gefnogaeth gan y gymuned (Haen 2 a 3) Byddai hyn yn gweld y strategaeth yn cael ei gweithredu'n llawn ym mhob un o'r 10 llyfrgell sefydlog, heb gau yr un ohonynt		Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell gyda'r lefel isaf o gefnogaeth gan y gymuned (posibilrwydd o 5 yn cau o Haen 3 gyda ffactorau lliniaru yn eu lle)	
	Trosglwyddo incwm maes parcio* i grŵp 3 ^{ydd} parti	Y gwasanaeth yn cadw incwm maes parcio llyfrgell o fewn cyllideb y gwasanaeth	Peidio â chynnwys incwm maes parcio yng nghyllideb y gwasanaeth	Cadw incwm maes parcio llyfrgell o fewn cyllideb y gwasanaeth
Cyfanswm arbediad y strategaeth yn erbyn cyllideb 13/14	£115,509.46 -13.35%	-£123,848.86 -14.32%	-£121,865.88 -14.09%	-£130,205.28 -15%
Yr arbedion a gyflawnwyd eisoes o fewn y gwasanaeth yn ystod 2013-17	£61,000 -7%	£61,000 -7%	£61,000 -7%	£61,000 -7%

Cyfanswm Arbedion y Gwasanaeth Llyfrgell yn ystod 2013-17 (yr arbedion a gyflawnwyd eisoed + arbedion y Strategaeth)	£176,509.46 -20.35%	£184,848.86 -21.35%	£182,865.88 -21.09%	£191,205.28 -22%
--	--	--	--	---------------------------------------

*incwm y maes parcio yw'r incwm a dderbyniwyd i mewn i gyllideb y gwasanaeth o'r maes parcio cyfagos i Lyfrgell Biwmares.

7.5. Mae **Atodiad 4** yn amlinellu'r costau hyn yn fanylach.

8. Camau Nesaf

8.1. Mae'r Gwasanaeth Llyfrgell bellach yn bwriadu cynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell, ynghyd â hwyluso trafodaethau â phartion a chanddynt ddiddordeb. Bydd y cam hwn yn y broses yn fodd o gasglu adborth ar ein hargymhellion.

8.2. Yn dilyn yr ymgynghoriad cyhoeddus, bydd yr Aelod Cabinet yn argymhell Strategaeth Derfynol y Gwasanaeth Llyfrgell i'r Pwyllgor Gwaith ar gyfer penderfyniad terfynol yn Hydref 2017.

9. Amserlen

- Cyflwyno Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell ynghyd ag Asesiad Cydraddoldeb ac Anghenion Llyfrgelloedd i'r Pwyllgor Gwaith ar 13 Chwefror 2017.
- Ymgynghoriad ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell gyda rhanddeiliaid a defnyddwyr yn dilyn yr etholiad lleol ym mis Mai. Cynhelir yr ymgynghoriad rhwng Mehefin ac Awst 2017.
- Yng ngolau canfyddiadau'r ymgynghoriad cyhoeddus, adrodd ar Strategaeth Ddrafft y Gwasanaeth Llyfrgell i'r Pwyllgor Gwaith erbyn Tachwedd 2017.
- Y Pwyllgor Gwaith i wneud penderfyniad terfynol ar gyfeiriad strategol Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn i'w gytuno erbyn Tachwedd 2017, yn dilyn rhoi sylw dyledus i'r ymgynghoriad cyhoeddus a deddfwriaeth gydraddoldeb.

B – Pa opsiynau eraill wnaethoch chi eu hystyried a beth oedd eich rhesymau dros eu gwrthod ac/neu ddewis yr opsiwn hwn?

Mae'r broses drawsnewid wedi ystyried ac ymgynghori ynghylch ystod eang o opsiynau posibl.

C – Am ba reswm y mae hwn yn benderfyniad i'r Pwyllgor Gwaith?

Cynhelir yr ailfodelu hwn mewn ymateb i gais Corfforaethol penodol o dan gylch gwaith y Bwrdd Trawsnewid Dysgu Gydol Oes.

CH – A yw'r penderfyniad hwn yn gyson â'r polisi a gymeradwywyd gan y Cyngor llawn?

--

D – A yw'r penderfyniad hwn o fewn y gyllideb a gymeradwywyd gan y Cyngor?

--

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori? Beth oedd eu sylwadau?

DD – Gyda phwy wnaethoch chi ymgynghori?		Beth oedd eu sylwadau?
1	Prif Weithredwr / Uwch Dîm Arweinyddiaeth (UDA) (mandadol)	
2	Cyllid / Adran 151 (mandadol)	
3	Cyfreithiol / Swyddog Monitro (mandadol)	
4	Adnoddau Dynol (AD)	
5	Eiddo	
6	Technoleg Gwybodaeth a Chyfathrebu (TGCh)	
7	Caffael	
8	Sgriwtini	
9	Aelodau Lleol	
10	Unrhyw gyrff allanol / arall/eraill	

E – Risgiau ac unrhyw gamau lliniaru (os yn berthnasol)

1	Economaidd	
2	Gwrthlodi	
3	Trosedd ac Anrhefn	
4	Amgylcheddol	
5	Cydraddoldebau	
6	Cytundebau Canlyniad	
7	Arall	

F – Atodiadau:

CC-016749-LB/229501

Atodiad 1: Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgelloedd Ddrafft
Atodiad 2: Aseiad Hyfywedd
Atodiad 2b: Mapio
Atodiad 3: Effaith Cydraddoldeb ac Aseiad o Anghenion
Atodiad 4: Costau

FF - Papurau Cefndir (cysylltwch os gwelwch yn dda gydag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach):

Cynhwysir papurau cefndir fel dolenni yn yr adroddiad

Strategaeth Ddrafft Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn 2017-2022

1. Cyflwyniad

Mae Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn wedi ymgymryd ag Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell gyda'r nod o sicrhau y gellir cyflenwi'r gwasanaeth gorau bosibl o fewn yr adnoddau sydd ar gael. Mae'r prif ysgogwyr newid yn rhai ariannol a thechnolegol. Yn 2013, heriwyd Cyngor Sir Ynys Môn i ganfod arbedion effeithlonrwydd o £16m yn y 3 blynedd oedd yn dilyn¹.

Yn ogystal, mae'n angenrheidiol i adolygu'r gwasanaeth llyfrgell cyhoeddus yng ngolau newid technolegol sy'n effeithio ar: sut y mae pobl yn cael mynediad ac yn defnyddio'r cynnig craidd (darllen); sut y mae pobl yn diwallu eu hanghenion o ran gwybodaeth, a sut y mae pobl sydd wedi'u hallgáu'n ddigidol yn cael eu rhoi o dan fwy o anfantais fel yr ydym yn symud yn agosach fyth at gymdeithas 'digidol yn gyntaf'.

Mae'r Cyngor Sir yn ymrwymedig i ddarparu gwasanaeth llyfrgell cyhoeddus sy'n gynhwysfawr ac yn effeithlon, fel sy'n ofynnol gan adran 7 o Ddeddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964². Nod y strategaeth hon yw gosod sylfeini cynaliadwy cadarn a fydd yn caniatáu i ni wasanaethu ein preswylwyr a chyflawni'r gofynion statudol dros y blynyddoedd i ddod.

Yn ogystal, mae'r Cyngor Sir yn ymwybodol o Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru (SLCC), a weinyddir gan Lywodraeth Cymru. Nid ydynt yn uniongyrchol gysylltiedig â statud, ond mae'r Cyngor yn cydnabod eu bod yn fodd defnyddiol o feincnodi gwasanaethau llyfrgell ar draws Cymru, ac yn rhoi sicrwydd i'r Gweinidog sy'n gyfrifol o ran y defnydd o'r gwasanaeth, ei safonau a'i ansawdd.

Mae'n bwysig nodi ar ddechrau'r papur hwn, tra paratowyd amryw bapurau ar gyfer aelodau'r Cyngor, sydd wedi'u trafod ganddynt, nid oes unrhyw benderfyniadau wedi'u gwneud o ran dyfodol y gwasanaeth llyfrgell ar Ynys Môn. Bydd y penderfyniad o ran sut i gyflenwi'r gwasanaeth gorau bosibl o fewn yr adnoddau sydd ar gael yn cael ei lywio gan yr ymgynghoriad a gynhelir gan y Cyngor, ynghyd â'r sylwadau a wnaed gan randdeiliaid, ymgynghoreion a defnyddwyr yn ystod y broses.

¹ <http://www.ynysmon.gov.uk/Journals/2014/04/02/f/n/i/cynllun-corfforaethol-2013---2017.pdf>

² <http://www.legislation.gov.uk/cy/ukpga/1964/75/contents>

2. Cyd-destun / Y broses hyd yma

Mae Cynllun Corfforaethol Ynys Môn 2013-17³ yn nodi:

Rydym yn awyddus i gadw ein lle a'n presenoldeb yng nghalon ein cymunedau gan droi ein llyfrgelloedd yn 'ddrws ffrynt cyffredinol' i ni fel cyngor

Byddai'r Cyngor yn:

ymchwilio i opsiynau a gweithredu model diwygiedig ar gyfer y ddarpariaeth o Lyfrgelloedd

Nodwyd y byddai'r mesur llwyddiant fel a ganlyn:

- *Gweithredu ar fodolau newydd o ran rheoli llyfrgelloedd a safleoedd treftadaeth ddiwylliannol*
- *Darpariaeth llyfrgell bwrpasol a chynaliadwy*

a nod y Cyngor fyddai:

..lleihau costau cyffredinol y gwasanaethau hyn (hamdden, diwylliant a llyfrgelloedd) i'r Cyngor gan 60% dros gyfnod y cynllun hwn.

O ganlyniad i'r ymrwymadau hyn, ymgwymerwyd ag Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell⁴ a oedd yn dadansoddi testunau fel defnydd, anghenion ac opsiynau ar gyfer trawsnewid. Roedd yr adolygiad wedi nodi sawl opsiwn ar gyfer datblygu'r gwasanaeth i'r dyfodol.

³ <http://www.ynysmon.gov.uk/Journals/2014/04/02/f/n/i/cynllun-corrfforaethol-2013---2017.pdf> tud.13

⁴ <http://www.ynysmon.gov.uk/download/47803>

Cynhaliwyd ymgynghoriad gyda'r cyhoedd a rhanddeiliaid yn ystod Hydref 2015 i gasglu barnau ar yr opsiynau a nodwyd gan Adolygiad y Gwasanaeth Llyfrgell ac i wahodd unrhyw syniadau eraill. Cafwyd bron i 2,000 o ymatebion i'r ymgynghoriad a ddarparwyd drwy holiaduron, sesiynau wyneb yn wyneb a gweithdai⁵. Er nad oes unrhyw opsiwn clir a ffefrir wedi ymddangos o'r atebion hyn, roedd tystiolaeth y byddai'n fanteisiol i geisio cyfleoedd ar gyfer modelau 'cefnogaeth gymunedol', yn gweithio gyda mentrau cymdeithasol neu ddarparwyr amgen i weithio gyda'r Cyngor i gynnal y gwasanaeth, yn hytrach nag unrhyw bosibilrwydd o ddileu'r gwasanaeth⁶.

Rydym wedi gwrandao ar farnau ymatebwyr ac wedi ystyried eu sylwadau wrth ddyfeisio'r strategaeth hon. Mae hyn yn cynnwys y cynnig i sicrhau bod llyfrgelloedd yn:

- Cynnal gwasanaeth benthyca llyfrau a werthfawrogi yn fawr
- Cynnal darpariaeth TGCh a Rhwydwaith gref
- Parhau i helpu plant, pobl ifanc ac oedolion i wella eu sgiliau a dysgu
- Cyflenwi gwasanaethau gyda staff sydd wedi'u hyfforddi'n briodol
- Gweithredu fel hyb o fewn y gymuned yn darparu gwybodaeth a gweithgareddau
- Hwyluso mynediad di-dor i wasanaethau'r Cyngor
- Dangos cysylltiad clir â Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015⁷

3. Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn

Mae'r galw am wasanaethau llyfrgell yn newid. Yn genedlaethol, mae llai o alw am fenthyca llyfrau ac ymweld â llyfrgelloedd. Mae'r duedd hon yn weladwy ar draws Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn, er i raddau llai na hynny mewn sawl ardal arall yn y DU.

Wrth ddatblygu cynigion ar gyfer y Stratgaeth Llyfrgelloedd hon, ystyriwyd y canlynol fel rhan o Aseiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion⁸ manwl.

- Y defnydd o lyfrgelloedd (nifer y defnyddwyr) a chostau gweithredu

⁵ <http://www.ynysmon.gov.uk/cyngor-a-democratiaeth/ymgyngori/ymgyngoriadau-blaenorol/arolwg-gwasanaeth-llyfrgell/127255.article?redirect=false>

⁶ <http://www.ynysmon.gov.uk/cyhoeddi-canfyddiadau-ymgyngoriad-llyfrgelloedd/128048.article?redirect=false>

⁷ <http://www.legislation.gov.uk/cy/anaw/2015/2/contents/enacted>

⁸ **Atodiad 3:** Aseiad AECA

- Gwybodaeth Ddemograffig am gymunedau Ynys Môn, gan gynnwys y twf i'r dyfodol
- Lleoliad llyfrgelloedd sefydlog a lle bydd y llyfrgell symudol yn galw
- Patrymau defnydd o'r llyfrgell gan gwsmeriaid
- Maint dalgylchoedd llyfrgelloedd gan gynnwys pellteroedd teithio
- Lefelau amddifadedd mewn dalgylchoedd llyfrgelloedd
- Cyrhaeddiad addysgol plant
- Perchnogaeth ceir a chcludiant cyhoeddus
- Anghenion pobl a chanddynt nodweddion gwarchoddedig o dan y Ddeddf Cydraddoldeb
- Perfformiad y Gwasanaeth Llyfrgell: Fframwaith 5 a 6 Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru

4. Y Weledigaeth i'r Dyfodol

Mae llyfrgelloedd Ynys Môn yn lleoedd croesawgar i ddarllen, dysgu a darganfod – y tywysydd y gellir ymddiried ynddo yng nghalon ein cymunedau.

Wrth wraidd y weledigaeth, ceir y nodau craidd:

Hyrwyddo cydraddoldeb a chynhwysiant – Rydym yn cydnabod bod llyfrgelloedd cyhoeddus wedi cael eu hysgogi bob amser gan egwyddorion cydraddoldeb a chynhwysiant.

Ei gwneud yn hawdd i bawb ddefnyddio ein gwasanaethau – Rydym yn cydnabod nad yw pawb yn gallu neu'n dymuno cael mynediad i'r gwasanaeth llyfrgell yn yr un modd, byddwn yn sicrhau bod ein gwasanaeth yn gynhwysol i bawb.

Darparu gwasanaethau o safon uchel sy'n canolbwyntio ar y cwsmer – Byddwn yn cyflenwi adnoddau o safon uchel mewn manau croesawgar.

Bod yn dywysydd y gellir ymddiried ynddo – Rydym ar gael i helpu i gael mynediad i wybodaeth mewn amgylchedd y gellir ymddiried ynddo.

Partneriaeth gyda sefydliadau ac asiantaethau – Rydym yn cydnabod bod gan bartneriaethau llwyddiannus rolau a chyfrifoldebau clir, ynghyd â disgwyliadau a reolir a chanlyniadau gweladwy ar gyfer bob partner.

Staff – Rydym eisiau i'n staff a'n gwirfoddolwyr eich helpu i wneud yn fawr o'ch llyfrgelloedd. Gwyddwn hefyd mai ein staff yw ein hased mwyaf ac rydym eisiau bod yn lle gwych i weithio ynddo. Rydym eisiau creu cyfleoedd i wirfoddolwyr.

5. Sut y byddwn yn cyflenwi Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn i gyflawni'r weledigaeth hon

Gan edrych i'r dyfodol, mae'n rhaid i ni fod yn realistig o ran yr hinsawdd economaidd bresennol. Mae'r gwasanaeth llyfrgell yn wasanaeth statudol y mae'n rhaid iddo weithredu o fewn y gyllideb sydd ar gael. Felly mae'r strategaeth ddrafft hon yn anelu at osod sylfeini cynaliadwy a chadarn a fydd yn caniatáu i ni wasanaethu preswylwyr yr ynys a chyflawni'r gofynion statudol yn y blynyddoedd i ddod.

Mae'r Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell, ynghyd â'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion a'r ymgynghoriad cyhoeddus, yn caniatáu i ni gyflwyno strategaeth ddrafft a fydd yn cyflawni gofynion y gwasanaeth llyfrgell, yn ogystal â chynnig y gwasanaeth gorau bosibl i breswylwyr Ynys Môn.

Dengys tystiolaeth o'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion⁹ y gallai Gwasanaeth Llyfrgell Ynys Môn symud i fod yn Wasanaeth Llyfrgell statudol tair haen ym Môn yn nhermau defnydd, angen, effaith a lleoliad strategol. Byddai patrwm o lyfrgelloedd sefydlog yn ychwanegol i'r Gwasanaeth Llyfrgell Symudol, y Gwasanaeth Llyfrgell i rai sy'n Gaeth i'w Tai a'r Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion.

Detholwyd y categorïau uchod drwy arfer dda ac ystyried yr argymhellion gan Lywodraeth Cymru yn eu hadroddiad diwethaf ar ddyfodol gwasanaethau llyfrgelloedd cyhoeddus yng Nghymru, 'Pennu Cwmpas Gwasanaeth Llyfrgelloedd Cyhoeddus Newydd i Gymru'¹⁰, ac maent yn seiliedig ar ofynion 6ed Fframwaith Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru¹¹.

Mae'r Cyngor yn agored i'r posibiladau o ran modelau 'cefnogaeth gymunedol', fel gweithio gyda mentrau cymdeithasol neu ddarparwyr amgen, gan gynnwys model Ymddiriedolaeth ar gyfer Gwasanaethau Llyfrgell Ynys Môn, ac nid yw'r strategaeth ddrafft hon yn gosod model llywodraethu.

Yng ngolau'r uchod, yn enwedig yr Adolygiad o'r Gwasanaeth Llyfrgell, yr ymgynghoriad ar gyfer y cyhoedd a rhanddeiliaid a gynhaliwyd hyd yma a gweledigaeth ac amcanion y Cyngor, mae'r Strategaeth ddrafft hon yn argymhell symud i batrwm o ddarpariaeth yn seiliedig ar:

- A. Lyfrgelloedd Ardal
- B. Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad yr Awdurdod

⁹ **Atodiad 3:** Asesiad AECA

¹⁰ <http://gov.wales/docs/drah/publications/151019-scoping-a-future-for-public-libraries-cy.pdf>

¹¹ <http://gov.wales/topics/culture-tourism-sport/museums-archives-libraries/libraries/public-library-standards/?skip=1&lang=cy>

- C. Gwasanaethau Symudol (Y Gwasanaeth Symudol Cymunedol, y Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai a'r Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion)
- D. Pwyntiau mynediad posibl yn y gymuned

Dyma'r model posibl:

Haen 1 Llyfrgelloedd Ardal: Llyfrgell lawn amser, wedi'i staffio'n llawn, sydd ar agor am tua 40 awr yr wythnos, a gefnogir gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan, fel yn achos y patrwm presennol.

Haen 2 Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor: Tua 20 awr o ran oriau agor gyda staff craidd a ddarperir gan yr Awdurdod, cefnogir y staff rheng flaen (ar lefel cangen) gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan, fel yn achos y patrwm presennol.

Haen 3 Llyfrgelloedd a Gefnogir gan y Gymuned dan arweiniad y Cyngor: Tua 10-12 awr o ran oriau agor gyda staff craidd a ddarperir gan yr Awdurdod, cefnogir y staff rheng flaen (ar lefel cangen) gan dîm proffesiynol ar lefel y Sir gyfan, fel yn achos y patrwm presennol. Fodd bynnag, o ran y drydedd haen hon, os na cheir cefnogaeth gan y cymunedau neu bartion eraill, mae posibilrwydd y bydd y llyfrgell yn cau. Yn yr achos hwn, bydd angen ffactorau lliniaru, er enghraifft, 'pwynt cyswllt' o fewn y gymuned neu gynyddu presenoldeb y Llyfrgell Symudol; bydd y ddarpariaeth hon yn ystyried mesurau Effaith ar Gydraddoldeb.

Ochr yn ochr â'r uchod, cynhelir adolygiad llawn o lwybrau'r gwasanaethau i rai sy'n gaeth i'w tai a'r Llyfrgell Symudol a'r manau y byddant yn galw ynddynt. Mae newidiadau i'r maes gwasanaeth hwn yn anochel wrth fynd ymlaen, ac mae'n bosibl y gweithredir modelau amgen, er enghraifft, partneru gyda'r trydydd sector i gyflenwi elfennau o'r Gwasanaeth i rai sy'n Gaeth i'w Tai.

6. Tabl sy'n rhoi manylion yr hyn y mae bob categori yn ei feddwl:

Categori (drafft)	Y cyfleusterau a fydd ar gael: (drafft)
<p>Llyfrgell Ardal</p> <p>gyda:</p> <p>Dros 50,000 o ymweliadau blynyddol a,</p> <p>Dros 50,000 o fenthyciadau blynyddol a</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Lleolir y llyfrgell yn nalgylch y brif ardal siopa • Oriau agor o rhwng 25 a 40 awr yr wythnos • O leiaf 10,000 eitem o stoc ar gael mewn amrywiaeth eang o fformatau, gyda rhwng 10,000 a 15,000 eitem o stoc yn y

<p>Dros 8,000 sesiwn o ddefnydd cyfrifiaduron</p>	<p>Llyfrgelloedd mwy</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cysylltiad ag e-lywodraeth ac e-ddysgu a'r ddarpariaeth o gasgliadau arbenigol, e.e. - Hanes Lleol, Iechyd a Lles, setiau o lyfrau ar gyfer Grwpiau Darllen • o leiaf 16 cyfrifiadur, gwasanaeth Wi-Fi am ddim, lle i ddefnyddio gliniaduron a thabledi ar gael i'w defnyddio • Lle o fewn yr ardal blant ar gyfer gweithgareddau neu fynediad rhwydd i le priodol • Lle, neu fynediad i le, ar gyfer cynnal digwyddiadau cymunedol a gweithgareddau celf • Ystyriaeth barhaus i gyd-leoli â gwasanaethau tebyg neu bartneriaid
<p>Llyfrgell a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor: tua 20 awr o wasanaeth craidd a ddarperir gan y Cyngor</p> <p>gyda:</p> <p>Dros 12,000 o Ymweliadau Blynnyddol a Dros 20,000 o Fenthyciadau Blynnyddol a Dros 1500 o Sesiynau Cyfrifiaduron</p>	<p>Lleolir y llyfrgell ger canol y dref / pentref neu o fewn / yn gyfagos i ganolfan gymuned / ysgol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyd-leoli gyda phartneriaid o'r gymuned / y cyngor neu eraill lle bo modd • Oriau agor: lleiafswm o 20 awr • Elfen o hunanwasanaeth, yn dibynnu ar anghenion lleol ac unrhyw ddefnydd arall a wneir o'r safle cymunedol • O leiaf 6 chyfrifiadur ar gael i'r cyhoedd • Wi-Fi am ddim • Amrywiaeth o ffynonellau gwybodaeth ar bapur ac ar-lein • Lle i gynnal cyfarfodydd neu ddigwyddiadau cymunedol lle bo modd • Defnyddio gwirfoddolwyr ar gyfer gweithgareddau ychwanegol neu ymestyn oriau agor y tu hwnt i oriau craidd
<p>Llyfrgell a Gefnogir gan y Gymuned dan Arweiniad y Cyngor:</p> <p>Tua 10-12 awr o wasanaeth craidd a ddarperir gan y Cyngor.</p> <p>gyda:</p> <p>Llai na 12,000 o Ymweliadau Blynnyddol</p>	<p>Lleolir y llyfrgell ger canol y dref / pentref neu o fewn / yn gyfagos i ganolfan gymuned / ysgol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oriau agor: lleiafswm o 10 awr • O leiaf 5,000 eitem o stoc • O leiaf 6 chyfrifiadur ar gael i'r cyhoedd • Wi-Fi am ddim • Amrywiaeth o ffynonellau gwybodaeth ar bapur ac ar-lein

<p>a Llai na 20,000 o Fenthyciadau Blynyddol</p> <p>a Llai na 1500 o Sesiynau Cyfrifiaduron</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Elfen o hunanwasanaeth, yn dibynnu ar anghenion lleol ac unrhyw ddefnydd arall a wneir o'r safle cymunedol • Lle i gynnal cyfarfodydd neu ddigwyddiadau cymunedol lle bo modd • Cyd-leoli gyda phartneriaid o'r gymuned / y cyngor neu eraill, lle bo modd • Defnyddio gwirfoddolwyr ar gyfer gweithgareddau ychwanegol neu ymestyn oriau agor y tu hwnt i oriau craidd
<p>Llyfrgelloedd Symudol</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar gyfer y gymuned <ul style="list-style-type: none"> • Ar gyfer y cartref <p>Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Yn gwasanaethu poblogaeth o rhwng 200 a 1000 o fewn pellter cerdded o chwarter milltir • Cyfnod amser pob arhosiad – rhwng chwarter a thri chwarter awr • Dewisir y manau galw yn ôl defnydd blaenorol, y pellter i'r adeilad llyfrgell agosaf, mynediad i gludiant cyhoeddus ac ystyriaethau iechyd a diogelwch • Ymweliadau misol <ul style="list-style-type: none"> • Cynigir 'Gwasanaeth Cartref' i'r rheiny na allant ymweld â llyfrgell sefydlog neu'r gwasanaeth llyfrgell symudol oherwydd salwch neu ffactorau eraill • Ymweliadau misol <p>Bydd y fan lyfrgell i ysgolion yn ymweld â phob ysgol gynradd sy'n tanysgrifio i'r gwasanaeth, a gall disgyblion fenthycyca llyfrau fel y bo angen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pecynnau Prosiect Thematig • Ymweliadau a gweithgareddau Mynediad i Awdur • Mae costau tanysgrifio yn seiliedig ar niferoedd disgyblion

Casgliad

O fewn cyd-destun yr adnoddau sydd ar gael, bydd y Strategaeth ddrafft hon yn darparu sylfaen gadarn ar gyfer cyflenwi a datblygu gwasanaeth llyfrgell effeithlon ac effeithiol o fewn cyd-destun Safonau Llyfrgelloedd Llywodraeth Cymru, ynghyd â'r fframwaith statudol a nodir yn Neddff Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964.

Asesiad o hyfywedd opsiynau ar gyfer ffyrdd amrywiol o gyflwyno'r Gwasanaeth Llyfrgell. Rydym yn defnyddio system RAG i wneud yr asesiad a hynny ar 3 ffactor;

Assessment of the viability of options for the various ways of delivering the Library Service. The assessment is RAG rated on 3 criteria:

1 – A fydd y Gwasanaeth yn cyrraedd Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus(5ed Fframwiath) Llywodraeth Cymru; (**Gwyrdd** – Bydd, **Amber** – Rhannol, **Coch** – Na)

Will the Service reach the WPLS (5th Framework); (Green – yes, Amber – Partially, Red – No)

2 – A fydd yna effaith negyddol ar drigolion yr ynys (**Gwyrdd** – Dim, **Amber** – Peth, **Coch** – Mawr)

Will there be a negative effect on the island's residents (Green – None, Amber – Some, Red – Great)

3 – A fydd yna oblygiadau cyllidebol (**Gwyrdd** – Arbediad, **Amber** – Yr un fath, **Coch** – Costio Mwy)

Will there be budgetary implications (Green – Saving, Amber – Neutral, Red – More expensive)

Opsiynau / Options	Safonau / Standards	Effaith / Effect	Cyllideb / Budget	RAG
Opsiw 1. Cynnal y gwasanaeth presennol Option 1. Maintaining the Current Service	Dim newid byddwn yn parhau i gyflawni yr un nifer o Safonau No change, continue to achieve the same Standards	Dim newid No Change	Dim newid (nid yw hyn yn gynaliadwy yn y sefyllfa ariannol bresennol) Neutral (however, this is not sustainable in the current financial climate)	
Opsiw 2. Lleihau'r Gwasanaeth Llyfrgell Option 2. Reducing the Library Service				
I. Lleihau oriau agor Reducing opening hours	Er mwyn cyrraedd y safon WPLSQ16 Oriau agor rhaid cael 120 awr y flwyddyn i bob 1,000 o'r boblogaeth – golyga hyn y gellir colli 21 awr yr wythnos a chyrraedd y safon.	Posibl y bydd yn amharu ar allu pobl i gyrraedd y pwyntiau gwasanaeth It could have an impact on people's ability to reach service points during opening hours	£11,000 (oddeutu) Pe collir yr oriau staffio yn unig. £11,000 (approx.) If staffing hours alone are lost.	

	Fodd bynnag os collir yr oriau staffio byddwn yn bellach o gyrraedd y safon WPLSQ13 <i>In order to reach the WPLSQ16 Opening Hours we must have 120 hours per annum for every 1,000 population – we could reduce by 21 opening hours per week across the service and reach the standard</i>			
II. Cau rhai llyfrgelloedd a pharhau gyda'r gwasanaeth teithiol <i>Closing some libraries and maintain mobile service</i>	Gellir cyrraedd y safon WPLSQ15 lleoliad pwyntiau gwasanaeth yn rhannol – ni fydd gan 70% o'r boblogaeth fynediad at wasanaethau amrywiol ond byddan yn gallu benthyg ac archebu llyfrau <i>WPLSQ15 could be partially met (depending on how many closures) – 70% of the households may not be within 3m of a static or 1/4m to a mobile and as a result would have limited access to the service</i>	Dim argaeledd cyfrifiaduron i aelodau'r cyhoedd sydd heb fynediad i offer TG /gysylltiad Band eang <i>Reduced access to ICT infrastructure to those who do not have access to equipment/reliable and affordable connectivity</i>	Bydd arbediad tymor byr yn ddibynol ar y model a ddewisir, ond gan y bydd rhaid adnewyddu'r Llyfrgell deithiol o fewn y 5 mlynedd nesaf(amc. £100,000) mae'n anodd darganfod arbedion tymor hir <i>There would be a short term saving dependant on the model however capital cost of replacing mobile library (£100,000 approx) may impact in the long term</i>	
III. Cau rhai llyfrgelloedd a rhoi'r gorau i'r gwasanaeth teithiol <i>Closing some libraries and withdraw mobile service</i>	Byddwn yn methu a chyrraedd y Safon (70% o fewn 3 milltr i lyfrgell statig/ .25 milltr o arhosfan symudol) O ganlyniad 5/9 Safon fyddwn yn ei gyrraedd. <i>Failure to meet WPLSQ15 can be expected if branch libraries close and the mobile is to be withdrawn</i>	Aelodau'r gymuned yn methu a chael mynediad at y Gwasanaeth Llyfrgell yn lleol. Posibl na fydd yn cael ei weld fel gwasanaeth 'cynhwysfawr ac effeithlon'. <i>Residents would not be able to access the service locally. Could be seen as failing to be a "comprehensive and efficient" service</i>	Bydd arbediad yn ddibynol ar pa lyfrgelloedd fyddai'n cau... Gweler costau isod (Opsiynau unigol) <i>The saving would depend on which libraries would close... See costings below (individual options)</i>	
IV. Rhoi'r gorau i'r gwasanaeth	Byddwn yn parhau i gyrraedd y	Aelodau'r gymuned yn methu a	Byddai arbediad o	

<p>Llyfrgell deithiol Withdrawing the mobile library service</p>	<p>Safon (70% o fewn 3 milltr i lyfrgell statig/ .25 milltr o arhosfan symudol)ond bydd pobl mewn ardaloedd gwledig ac i ganol yr ynys yn cael eu hallgau We could meet WPLSQ115 should the mobile be withdrawn, however it would exclude people living in rural and central parts of the island</p>	<p>chael mynediad at y Gwasanaeth Llyfrgell yn lleol. Posibl na fydd yn cael ei weld fel gwasanaeth 'cynhwysfawr ac effeithlon'. Residents would not be able to access the service locally. Could be seen as failing to be a "comprehensive and efficient" service</p>	<p>£29,337 Gan gymryd y byddai'r gwasanaeth CIT yn cael ei allanoli i wirfoddolwyr A saving of £29,337 could be achieved Assuming that the Housebound service is outsourced to volunteers/3rd sector</p>	
<p>V. ailstrwythuro'r gwasanaeth Llyfrgell deithiol (yn dilyn II.) restructuring the mobile library service (following II.)</p>	<p>Byddai modd Cyflawni'r un nifer o safonau a rwan It would be possible to maintain our current attainment against the Standards</p>	<p>Byddai rhoi ystod ehangach o deithiau yn cyfoethogi'r gwasanaeth. Byddai cynnig teithiau hwyrol yn rhoi mwy o gyfle i unigolion sydd yn gweithio a phlant ysgol ddefnyddio'r gwasanaeth. Byddai aros yn hirach mewn rhai mannau yn bosibilrwydd. Byddai modd cynnig mwy o wasanaeth CIT trwy recriwtio gwirfoddolwyr i gyflwyno'r gwasanaeth. Offering a broader route/timetable would enrich the service. Evening and weekend routes would give working adults and school children the opportunity to make use of the service. Longer stops in certain areas may encourage use and could possible result in the ability to offer a greater IT offer on the Mobile.</p>	<p>Mae'n anhebygol y gellir cyflawni arbediad ac yn bosibl y byddai'n costio mwy na'r hyn sydd gennym yn bresenol. Byddai'n rhaid cael gyrrwr ychwanegol ac aelod o staff cefndirol yn gwneud gwaith rheoli stoc. Golyga hyn gynnydd o oddeutu £43,000 (dibynna'r arbediad ar pa lyfrgelloedd fyddai'n cael eu cau) It is unlikely that a saving could be made and costs would probably increase. An additional driver would be required and possibly a library assistant to undertake stock management activity. This could mean an increase of £43,000 (the saving would depend on which libraries would close)</p>	
<p>VI. Lleihau'r costau staffio</p>	<p>Rydym eisoes yn methu a</p>	<p>Ni fyddai modd i'r Gwasanaeth fod</p>	<p>Byddai arbediad yn ddibynol ar</p>	

<p>Reducing overall staffing costs</p>	<p>chyrraedd y safon WPLSQ113 am nifer o staff 0.37/ 1000 o boblogaeth fel ag y mae yn Fframwaith 4 (0.33 ydym ni'n gyrraedd) Mae'r lefel fymryn yn is yn Fframwaith 5 ar 0.36/1000 o boblogaeth sydd yn darged o 25.2fte yn seiliedig ar boblogaeth o 70000, fodd bynnag ers ei gyflwyno mae ein lefelau staffio ni wedi gostwng. <i>We have been unable to reach the WPLSQ113 Number of staff 0.37/100 population as it was in Framework 4 (0.33 was attained in the final reporting year)</i> <i>The level is slightly lower in the 5th Framework at 0.36/1000 population which gives a target of 25.2fte based on a population of 70000 however since its introduction our staffing levels have also reduced</i></p>	<p>yn "Comprehensive and efficient" ac o ganlyniad bydd yr Awdurdod yn methu a chyflawni ei dyletswyddau Statudol Byddai risg o ymchwiliad gan Llywodraeth Cymru ac yn y pen draw gallai'r Gweinidog drosglwyddo'r gwasanaeth I'r Llywodraeth neu sefydliad arall gyda Ynys Mon yn talu ar sail beth y mae LIC yn weld yn rhesymol I gynnal y gwasanaeth. <i>It would not be possible for the Service to be "comprehensive and efficient" and as a result it would be difficult for the Authority to demonstrate that it was fulfilling its statutory obligation and duty. There would be a risk of a Welsh Government enquiry and the Minister could transfer the duty either to the Government or another organisation with Anglesey paying based on WG's assessment of what is reasonable to maintain the service</i></p>	<p>faint y lleihad. <i>The saving would depend on the extent of the reduction</i></p>	
<p>VII. Lleihau gwariant ar lyfrau a stoc arall (megis llyfrau llafar ac e-lyfrau) <i>Reducing expenditure on library books and other stock (such as audio books and e-books)</i></p>	<p>Byddwn yn parhau i fethu a chyrraedd y safon ar wariant or isafswm o £1685 / 1000 pop <i>WE would continue to be unable to achieve the minimum spend per 1,000 population</i></p>	<p>Os nad oes buddsoddiad mewn adnoddau yna bydd defnydd yn gostwng (false economy) <i>If there is no investment in resources useage will decrease (false economy)</i></p>		
<p>Opsiwn 3. Cydleoli – rhannu</p>	<p>Dim effaith ar ein cyflawniad</p>	<p>Yn ddibynol ar argaeledd gofod</p>	<p>Yn ddibynol ar gytundebau gyda</p>	

lleoliadau gyda gwasanaethau eraill neu adleoli i adeiladau eraill o eiddo'r Awdurdod Lleol (ee. Ysgolion/canolfannau hamdden) neu adeiladau o eiddo'r gymuned Option 3. Co-Location – sharing premises with other services or relocating to other Local Authority buildings (ie. Schools/Leisure centres) or community owned buildings	parthed y Safonau No impact on our achievement against the Standards	addas Dependant on the availability of suitable space	gwasanaethau eraill neu sefydliadau allanol Dependant on agreement with other services or external organisations	
Opsiwn 4. Cydweithio Option 4. Collaboration		Angen gyriant gwleidyddol Political steer needed		
I. Lleol (gyda gwasanaethau eraill) Local (with other services)		Angen gyriant gwleidyddol Political steer needed		
II. Rhanbarthol (SRhLI a Gwasanaethau llyfryddol) Regional (LMS and Bibliographic Services)	Dim effaith ar ein cyflawniad parthed y Safonau No impact on our achievement against the Standards	Cynlluniau i sefydlu LMS cenedlaethol, wedi cychwyn yn rhanbarthol ar draws Gogledd Cymru – Modd ehangu TalNET i gydfynd a'r ardal hon (Economies of scale yn cael effaith) Plans for an all Wales LMS, has begun regionally across the 6 North Wales authorities – could develop TALNET to mirror this region (economies of scale could come into play)	Mae arbediad wedi ei gyflawni yn ystod 2015-16 (£10,000) Efficiency was achieved in 2015-16 (£10,000)	
III. Cenedlaethol (fel uchod a chaffael) National (as above plus)	Dim effaith ar ein cyflawniad parthed y Safonau No impact on our achievement	Fel uchod As above	Bydd arbediad, ond mae'n ddibynol ar y cytundeb a'r cwmni fydd yn ennill y cytundeb beth fydd eu	

<p><i>procurement</i>)</p>	<p>against the Standards</p>		<p>math y cytundeb! Savings will be made however their extent will depend on the agreement and the companies which win any tenders and their nature</p>	
<p>Opsiwn 5. Rhannu adnoddau gyda Chynghorau eraill Option 5. Sharing services with other Councils</p>		<p>Yn gwbl ddibynnol ar ewyllys wleidyddol ac ar hyn o bryd nid yw'n opsiwn – Hynny ydi'n bellach na Opsiwn 4.II a 4.III Completely dependent on political will and currently not an option – that is, no further than options 4.11 and 4.111</p>		
<p>Opsiwn 7. Darparwyr allanol (cynghorau cymuned/ grwpiau gwirfoddol / menter gymdeithasol / cwmni preifat) Option 6. External providers (community council / voluntary group/Social enterprise/private company)</p>	<p>Effaith ar ein gallu i gyflawni'r Safonau yn ddibynol ar y model – posibl na fydd modd defnyddio fel rhan o'r Gwasanaeth Sirol - Dibynnol ar y cytundeb lefel gwasanaeth fyddai'n bodoli. Our ability to achieve against the Standards would depend on the model – it is possible that it would not be possible to use it as part of the County Service for reporting. Dependent on the SLA</p>	<p>Dim sicrwydd o safon gwasanaeth – Perygl i'r Awdurdod gan fod y gyfrifoldeb statudol yn parhau gyda'r Cyngor – pe methir a chyflawni'r gwasanaeth i lefel o 'comprehensive and efficient'. NO guarantee of service quality - Risk to the Authority as the legal responsibility remains with the Council should an organisation fail to deliver a 'comprehensive and efficient' level of service</p>	<p>Byddai unrhyw arbedion yn ddibynnol ar y model a'r CLG a gytunir Level of saving would depend on the model agreed and the SLA put in place</p>	
<p>Opsiwn 7. Cymunedau'n cynnal yr adnoddau Option 7. Community-run Facilities</p>				

<p>I. Rheolaeth cymunedol o'r adeiladau Community management of buildings</p>	<p>Dim newid i'n cyflawniad os oes Cymunedau/Grwpiau a diddordeb rhedeg yr adeiladau No change to our provision if there are Communities/Groups interested in running buildings</p>	<p>Mae'n bosibl y byddai modd gwella'r gwasanaeth i'r cyhoedd – ehangu mynediad a chyflwyno gweithgareddau eraill (ambell i Gymuned) os oes digon o wirfoddolwyr ar gael It is possible that the service to the public could be improved – extended access and introduction of new activities(in some communities) if sufficient volunteers are available</p>	<p>Arbediad yn ddibynol ar pa gymunedau fyddai yn dangos diddordeb a'r modd ganddynt i gynnal yr adeiladau. Rhwng Saving dependent on which communities would be interested and their ability to maintain the buildings Between</p>	
<p>II. Gwasanaeth Llyfrgell wedi ei reoli gan y gymuned Community managed library service</p>	<p>Ni fyddai modd cynnwys yn ein adroddiadau ni tuag at y Safonau – Ni fyddai modd i ni gyflawni..... It would not be possible to include this in reports against standards.</p>	<p>Mae'n bosibl y byddai modd gwella'r gwasanaeth i'r cyhoedd – ehangu mynediad a chyflwyno gweithgareddau eraill (ambell i Gymuned) Mae'n ddibynol ar bersonoliaethau It may be possible to improve the service to the public – extend access and introduce new activities however success dependent on volunteers and personalities</p>	<p>Byddai'r arbediad yn ddibynol ar pa leoliadau £££ Savings would depend on which locations</p>	
<p>III. Adeilad wedi ei reoli gan y gymuned gyda oriau craidd gan yr Awdurdod ac oriau pellach gan wirfoddolwyr Community managed building with Authority staffed core hours and further staffed by volunteers</p>	<p>Byddem yn parhau i fethu a chyrraedd y safon staffio ac fe fyddem yn adrodd lleihad mewn oriau o'i gymharu a'r hyn sydd yn weithredol ar hyn o bryd. Failure to achieve the staffing Standard would continue and we would be reporting a reduction in hours to those in operation</p>	<p>Mae'n bosibl y byddai modd gwella'r gwasanaeth i'r cyhoedd – ehangu mynediad a chyflwyno gweithgareddau eraill (ambell i Gymuned) It is possible to improve the service to the public by expanding access and introducing activities (some communities)</p>	<p>Costau adeiladau fyddai'r arbediad yma gyda posibilrwydd am rhywfaint o leihad mewn oriau (byddai rhaid ystyried y WPLS a'r safon ar lefelau staffio) Gweler costau yn yr opsiynau unigol isod Savings here would be building costs and a possible reduction in</p>	

	<i>currently</i>		<i>staff hours (WPLS would have to be carefully considered) See costing in the individual options below</i>	
Opsiwn 8. Pwyntiau mynediad cymunedol. Er enghraifft mewn ysgol/siop/neuadd gymuned Option 8. Community Library Access Points for example in shop/school/community hall	Ddim yn Llyfrgell – ac ni fydden nhw’n cyfrif tuag at Safonau Not a library and therefore would not be counted towards the Standards	Caniatau i ddarllenwyr fenthyg ac archebu llyfrau – dim modd defnyddio TG – dim cefnogaeth broffesiynol i ddefnyddwyr. Fodd bynnag byddai modd defnyddio ambell leoliad l grynau unrhyw fodel cyflenwi newydd a gyflwynir Allows the reader to borrow and order books – no access to ICT – no professional support to users. However, it may be possible to use these to supplement any new (reduced) delivery model	Yn y tymor hir byddai arbedion, ond byddai rhaid buddsoddi mewn RFID a pheiriannau hunan wasanaeth neu sefydlu system o fenthyg ‘trust based’ gyda’r potensial i golli stoc. In the long term there would be savings but there may be set up cost (investment in RFID technology) or the development of a trust based model with the possibility of loss of stock.	
Opsiwn 9 Statws ymddiriedolaeth Option 9. Trust status	Byddai rhaid cael cyngor cyfreithiol manwl iawn parthed cytundebau a fyddai’n angenrheidiol er mwyn galluogi i’r Awdurdod fod yn cyflawni ei dyletswydd cyn belled ac y mae’r Ddeddf Detailed legal advice would need to be obtained regarding the required contracts to allow the Authority to fulfil its statutory duty	Mae’r gyfrifoldeb Statudol yn parhau gyda’r Awdurdod ac o ganlyniad mae risg y gall methiant Ymddiriedolaeth olygu costau ychwanegol yn y pendraw. The Statutory duty remains with the Authority and there is a risk that should a trust fail there may be additional costs in the long term	Byddai rhaid sicrhau fod adeiladau, stoc etc yn cael eu trosglwyddo yn y cyflwr gorau posibl – Byddai rhaid dod i gytundeb parthed cyfraniad yr Awdurdod tuag at gynnal yr ymddiriedolaeth wedyn. Stock, buildings etc would have to be transferred in the best possible condition – an agreement regarding any financial support would have to be agreed	
Opsiynnau unigol Individual Options				

<p>Torri'r oriau i'r isafswm posibl a chyrraedd y safon Cut hours to minimum possible to achieve standards</p>	<p>Er mwyn parhau i gyrraedd y Safon rhaid cynnig 120 o oriau i bob 1000 o boblogaeth (21 o oriau yr wythnos ellir eu colli) Fodd bynnag pe collir yr oriau staffio o'r sefydliad byddwn yn perfformio yn waeth yn erbyn y safon ar lefelau staffio. In order to reach the standard there must be a minimum of 120 hours/annum/1000 population (hours could be reduced by 21 per week) However, if those hours are lost from the staffing establishment we would reduce our performance against the standard</p>	<p>Gellir ddewis canghenau lle mae nifer uchel o oriau er mwyn cyflawni'r arbediad heb effaith mawr ar y gymuned It would be possible to select the libraries with the highest proportion of hours in order to achieve the saving with the minimum impact on users</p>	<p>Oddeutu £11,000 Approx</p>	
<p>Cau – Llyfrgell Cemaes a cholli'r oriau staffio Close – Cemaes Library and lose staffing hours</p>	<p>Byddai prefformiad yn erbyn y safon staffio yn gwaethygu Lleihad o 3.2% o boblogaeth o fewn 3m i lyfrgell Statig Performance against the staffing standard would worsen Reduction of 3.2% of population within 3m of a static library</p>	<p>Bydd rhaid gweithio ar asesiad effaith i'r lleoliadau i gyd An impact assessment will need to be conducted for each location</p>	<p>Oddeutu £ 16,691.00 Approx</p>	
<p>Cau – Llyfrgell Amlwch a cholli'r oriau staffio Close – Amlwch Library and lose staffing hours</p>	<p>Byddai prefformiad yn erbyn y safon staffio yn gwaethygu Lleihad o 7.27% o boblogaeth o fewn 3m i lyfrgell Statig Performance against the staffing standard would worsen Reduction of 7.27% of population within 3m of a static library</p>		<p>Oddeutu £ 28,610.00 Approx</p>	

<p>Cau – Llyfrgell Moelfre a cholli'r oriau staffio <i>Close – Moelfre Library and lose staffing hours</i></p>	<p>Byddai prefformiad yn erbyn y safon staffio yn gwaethygu Lleihad o 1.57% o boblogaeth o fewn 3m i lyfrgell Statig <i>Performance against the staffing standard would worsen Reduction of 1.57% of population within 3m of a static library</i></p>		<p>Oddeutu £ 6,927.00 Approx</p>	
<p>Cau – Llyfrgell Benllech a cholli'r oriau staffio <i>Close – Benllech Library and lose staffing hours</i></p>	<p>Byddai prefformiad yn erbyn y safon staffio yn gwaethygu Lleihad o 5.56% o boblogaeth o fewn 3m i lyfrgell Statig <i>Performance against the staffing standard would worsen Reduction of 5.56% of population within 3m of a static library</i></p>		<p>Oddeutu £ 29,896.00 Approx</p>	
<p>Cau – Llyfrgell Biwmares a cholli'r oriau staffio <i>Close – Beaumaris Library and lose staffing hours</i></p>	<p>Byddai prefformiad yn erbyn y safon staffio yn gwaethygu Lleihad o 3.98% o boblogaeth o fewn 3m i lyfrgell Statig <i>Performance against the staffing standard would worsen Reduction of 3.98% of population within 3m of a static library</i></p>		<p>Oddeutu £ 26,854.00 Approx</p>	
<p>Cau – Llyfrgell Porthaethwy a cholli'r oriau staffio <i>Close – Menai Bridge Library and lose staffing hours</i></p>	<p>Byddai prefformiad yn erbyn y safon staffio yn gwaethygu Lleihad o 11.8% o boblogaeth o fewn 3m i lyfrgell Statig <i>Performance against the staffing standard would worsen Reduction of 11.8% of population within 3m of a static library</i></p>		<p>Oddeutu £ 42,656.00 Approx</p>	
<p>Cau – Llyfrgell Niwbwrch a</p>	<p>Byddai prefformiad yn erbyn y</p>		<p>Oddeutu £ 4,483.00 Approx</p>	

cholli'r oriau staffio Close – Newborough Library and lose staffing hours	safon staffio yn gwaethygu Lleihad o 3.55% o boblogaeth o fewn 3m i lyfrgell Statig Performance against the staffing standard would worsen Reduction of 3.55% of population within 3m of a static library			
Cau – Llyfrgell Rhosneigr a cholli'r oriau staffio Close – Rhosneigr Library and lose staffing hours	Byddai prefformiad yn erbyn y safon staffio yn gwaethygu Lleihad o 2.74% o boblogaeth o fewn 3m i lyfrgell Statig Performance against the staffing standard would worsen Reduction of 2.74% of population within 3m of a static library			Oddeutu £ 15,490.00 Approx
Cau – Llyfrgell Llangefni a cholli'r oriau staffio Close – Llangefni Library and lose staffing hours	Byddai prefformiad yn erbyn y safon staffio yn gwaethygu Lleihad o 9.98% o boblogaeth o fewn 3m i lyfrgell Statig Performance against the staffing standard would worsen Reduction of 9.98% of population within 3m of a static library			Oddeutu £133,332.00 Approx
Cau – Llyfrgell Caergybi a cholli'r oriau staffio Close – Holyhead Library and lose staffing hours	Byddai prefformiad yn erbyn y safon staffio yn gwaethygu Lleihad o 17.72% o boblogaeth o fewn 3m i lyfrgell Statig Performance against the staffing standard would worsen Reduction of 17.72% of population within 3m of a static library			Oddeutu £126,302.00 Approx
Cau – Llyfrgell Cemaes a	Byddai prefformiad yn erbyn y	Bydd rhaid gweithio ar asesiad		Oddeutu £ 10,000.00 Approx

<p>throsglwyddo'r oriau i ran arall o'r gwasanaeth Close – Cemaes Library and transfer staffing hours to another part of the service</p>	<p>safon staffio yn parhau yn gyson ac fe fyddai modd dangos fod staff yn gallu gwneud mwy o ymgysylltu a datblygu darllenwyr Performance against the staffing standard would remain the same and it would be possible for staff to undertake more engagement and development work</p>	<p>effaith l'r lleoliadau I gyd An impact assessment will need to be conducted for each location</p>	<p>Bydd rhaid ystyried costau adleoli a allai ostwng y ffigwr hwn Need to consider the possibility of relocation expenses which may reduce this figure</p>	
<p>Cau – Llyfrgell Amlwch a throsglwyddo'r oriau i ran arall o'r gwasanaeth Close – Amlwch Library and transfer staffing hours to another part of the service</p>	<p>Byddai perfformiad yn erbyn y safon staffio yn parhau yn gyson ac fe fyddai modd dangos fod staff yn gallu gwneud mwy o ymgysylltu a datblygu darllenwyr Performance against the staffing standard would remain the same and it would be possible for staff to undertake more engagement and development work</p>		<p>Oddeutu £ 8,610.00 Approx Bydd rhaid ystyried costau adleoli a allai ostwng y ffigwr hwn Need to consider the possibility of relocation expenses which may reduce this figure</p>	
<p>Cau – Llyfrgell Moelfre a throsglwyddo'r oriau i ran arall o'r gwasanaeth Close – Moelfre Library and transfer staffing hours to another part of the service</p>	<p>Byddai perfformiad yn erbyn y safon staffio yn parhau yn gyson ac fe fyddai modd dangos fod staff yn gallu gwneud mwy o ymgysylltu a datblygu darllenwyr Performance against the staffing standard would remain the same and it would be possible for staff to undertake more engagement and development work</p>		<p>Oddeutu £ 1,927.00 Approx Bydd rhaid ystyried costau adleoli a allai ostwng y ffigwr hwn Need to consider the possibility of relocation expenses which may reduce this figure</p>	
<p>Cau – Llyfrgell Benllech a throsglwyddo'r oriau i ran arall o'r gwasanaeth Close – Benllech Library and</p>	<p>Byddai perfformiad yn erbyn y safon staffio yn parhau yn gyson ac fe fyddai modd dangos fod staff yn gallu gwneud mwy o ymgysylltu a</p>		<p>Oddeutu £ 14,896.00 Approx Bydd rhaid ystyried costau adleoli a allai ostwng y ffigwr hwn Need to consider the possibility of</p>	

<i>transfer staffing hours to another part of the service</i>	datblygu darllenwyr Performance against the staffing standard would remain the same and it would be possible for staff to undertake more engagement and development work		relocation expenses which may reduce this figure	
Cau – Llyfrgell Biwmares a throsglwyddo'r oriau i ran arall o'r gwasanaeth Close – Beaumaris Library and transfer staffing hours to another part of the service	Byddai perfformiad yn erbyn y safon staffio yn parhau yn gyson ac fe fyddai modd dangos fod staff yn gallu gwneud mwy o ymgysylltu a datblygu darllenwyr Performance against the staffing standard would remain the same and it would be possible for staff to undertake more engagement and development work		Oddeutu £ 10,854.00 Approx Bydd rhaid ystyried costau adleoli a allai ostwng y ffigwr hwn Need to consider the possibility of relocation expenses which may reduce this figure	
Cau – Llyfrgell Porthaethwy a throsglwyddo'r oriau i ran arall o'r gwasanaeth Close – Menai Bridge Library and transfer staffing hours to another part of the service	Byddai perfformiad yn erbyn y safon staffio yn parhau yn gyson ac fe fyddai modd dangos fod staff yn gallu gwneud mwy o ymgysylltu a datblygu darllenwyr Performance against the staffing standard would remain the same and it would be possible for staff to undertake more engagement and development work		Oddeutu £ 14,656.00 Approx Bydd rhaid ystyried costau adleoli a allai ostwng y ffigwr hwn Need to consider the possibility of relocation expenses which may reduce this figure	
Cau – Llyfrgell Niwbwrch a throsglwyddo'r oriau i ran arall o'r gwasanaeth Close – Newborough Library and transfer staffing hours to another part of the service	Byddai perfformiad yn erbyn y safon staffio yn parhau yn gyson ac fe fyddai modd dangos fod staff yn gallu gwneud mwy o ymgysylltu a datblygu darllenwyr Performance against the staffing standard would remain the same		Oddeutu £ 1,000.00 Approx Bydd rhaid ystyried costau adleoli a allai ostwng y ffigwr hwn Need to consider the possibility of relocation expenses which may reduce this figure	

	<i>and it would be possible for staff to undertake more engagement and development work</i>			
Cau – Llyfrgell Llangefni a throsglwyddo'r oriau i ran arall o'r gwasanaeth <i>Close – Rhosneigr Library and transfer staffing hours to another part of the service</i>	Byddai perfformiad yn erbyn y safon staffio yn parhau yn gyson ac fe fyddai modd dangos fod staff yn gallu gwneud mwy o ymgysylltu a datblygu darllenwyr <i>Performance against the staffing standard would remain the same and it would be possible for staff to undertake more engagement and development work</i>		Oddeutu £ 6,490.00 Approx Bydd rhaid ystyried costau adleoli a allai ostwng y ffigwr hwn <i>Need to consider the possibility of relocation expenses which may reduce this figure</i>	
Cau – Llyfrgell Llangefni a throsglwyddo'r oriau staffio i ran arall o'r gwasanaeth <i>Close – Llangefni Library and transfer staffing hours to another part of the service</i>	Byddai perfformiad yn erbyn y safon staffio yn parhau yn gyson ac fe fyddai modd dangos fod staff yn gallu gwneud mwy o ymgysylltu a datblygu darllenwyr <i>Performance against the staffing standard would remain the same and it would be possible for staff to undertake more engagement and development work</i>		Oddeutu £ 52,332.00 Approx Bydd rhaid ystyried costau adleoli a allai ostwng y ffigwr hwn. Hefyd adleoli staff canolog a staff y Gwasanaeth Llyfrgell Ysgolion (a'r stoc) <i>Need to consider the possibility of relocation expenses which may reduce this figure. Relocation of central staff and the Schools' Library Service (and it's stock) also need to be considered</i>	
Cau – Llyfrgell Caergybi a throsglwyddo'r oriau staffio i ran arall o'r gwasanaeth <i>Close – Holyhead Library and transfer staffing hours to another part of the service</i>	Byddai perfformiad yn erbyn y safon staffio yn parhau yn gyson ac fe fyddai modd dangos fod staff yn gallu gwneud mwy o ymgysylltu a datblygu darllenwyr <i>Performance against the staffing standard would remain the same and it would be possible for staff</i>		Oddeutu £ 50,302.00 Approx Bydd rhaid ystyried costau adleoli a allai ostwng y ffigwr hwn <i>Need to consider the possibility of relocation expenses which may reduce this figure</i>	

	to undertake more engagement and development work			
Rhoi'r gorau - Gwasanaeth Teithiol Cease – Mobile Service	Byddwn 28.29% yn is yn erbyn y safon 70% o'r boblogaeth o fewn 3 milltr i Lyfrgell statig neu 0.25 milltr i arosfan We would be 29.29% lower against the standard of 70% of population within 3m of a static library or 0.25m from a mobile stop		Van(ffigurau 13-14) £5900 Staffio = £21510 gorfod cynnig CIT – ond modd cynnig allan i'r 3ydd Sector (posibl arbed £1927 ychwanegol) Van (13-14 figures) = £5900 Staffing = £24844.12 Have to offer housebound but could offer out to 3rd sector (could potentially save a further £1927)	
Cynnal – 2 fan gwasanaeth mawr llawn amser 60 awr Maintain – 2 large fulltime 60hr Service points	Yn seiliedig ar y lefelau staffio presennol byddai'n amhosibl cyflawni'r Safon (nid ydym yn ei gyrraedd ar hyn o bryd). Buasai cyrraedd 70% o'r boblogaeth yn ddaearyddol bron yn amhosibl. Byddai'n rhiad i'r ddwy lyfrgell fod ar agor am 85 awr yr wythnos er mwyn cyrraedd y Safon SLICCQ16. Ni fyddem yn cyrraedd y safon ar fynediad at gynnig digido (ni fyddai digon o le ar gyfer y caledwydd fyddai'n angenrheidiol i leihau'r effaith o golli llyfrgelloedd). Based on current staffing levels it would be impossible to achieve staffing Standard (we do not meet this currently). Reaching 70% of the population geographically would be almost impossible. Both libraries would have to be	Byddai'n rhaid cynnal cyfres o weithgareddau allgyrraedd er mwyn lleihau'r effaith ar y gymuned yn ogystal â chynnal y dyletswydd statudol i hyrwyddo'r gwasanaeth. Amhosibl gwneud gwaith allgyrraedd gyda'r lefelau staffio presennol Would need to have a programme of outreach in order to lessen impact and maintain Statutory obligation to promote the service. Impossible to do necessary outreach work with current staffing level	Staffio = £193,014 Arall = £70,486 Adeiladau = £79,659 Gwariant cyffredinol gan gynnwys staff proff a cronfa lyfrau = £351,200 Cyfanswm=£694,359 Gallasai hyn weld y Gwasanaeth yn cyflawni arbediad o £162,451 (19% o'r gyllideb weithredol / 13% o'r gyllideb gyflawn) (ffigurau yn seiliedig ar fodel staffio (14-15), fodd bynnag, rhagwelir y byddai angen am staffio ychwanegol yn seiliedig ar y cynnydd disgwylidig mewn defnydd o'r 2 lyfrgell ac i gyflawni gwaith allgyrraedd) Staffing=£193,014	

	<p><i>open for 85 hours a week in order for us to achieve WPLSQI16. Would not reach standard for access to Digital offer (no space for additional PC's to negate effect of closures.</i></p>		<p>Other=£70,486 Building=£79,659 PlusGeneral inc prof staff and Book fund =£351,200 Total =£694,359 This could see the service achieving a saving of £162,451 (19% Of Operational / 13% of Gross)</p> <p><i>(figures based on (14-15)staffing model, however it is envisaged that there would be an increase in staffing needed to cover anticipated footfall in the 2 libraries and to cover additional outreach activities)</i></p>	
<p>Cynnal – 2 fan Gwasanaeth mawr, llawn amser 60awr & gwasanaeth teithiol wedi ei ehangu Maintain – 2 large fulltime 60hr Service points & an enhanced mobile service</p>	<p>Byddai'n bosibl gyflawni'r safon o gynnig arhosfan Llyfrgell deithiol o fewn 0.25 neu lyfrgell statig o fewn 3 milltr o 70% o'r boblogaeth. Fodd bynnag, buasai'r safon staffio yn sylweddol is na'r presennol. Mae nifer o risgiau i'r model hwn, er fod modd disgrifio'r Gwasanaeth Llyfrgell Deithiol yn effeithlon nid yw'n gynhwysfawr ac fe allasai'r Cyngor fethu yn ei ddyletswydd statudol It would be possible to achieve the standard of offering a mobile stop within 0.25miles or having a static library within a distance of 3 miles</p>	<p>Byddai'r effaith yn fawr gan na fyddai digon o staff nac adnoddau i gynnal gwasanaeth cynhwysfawr ac effeithlon ac i hyrwyddo darllen a llythrennedd fel y nodir yn neddfwrieth 1964. The effect would be great as there would be insufficient staff and resources to maintain a 'comprehensive and efficient' service and to promote reading and literacy as stipulated in the 1964 statute.</p>	<p>Fel uchod yn nhermau'r llyfrgelloedd statig, fodd bynnag byddai'n rhaid ailstrwythuro'r gwasanaeth teithiol er mwyn cynnwys arhosiadau hirach mewn rhai ardaloedd yn ogystal a theithiau ar benwythnosau a gyda'r nose r mwyn lleihau yr effaith. Amcangyfrifir y buasai'n rhaid cael gyrrwr llawn amser ychwanegol er mwyn cyflawni hyn a'r gwasanaeth Caeth i'w Tai ar gost o odeutu £39,000. Fe fyddai costau tanwydd a chynnal a chadw ychwanegol o tua £2,000 Byddai'r model hwn yn costio</p>	

	<p><i>to 70% of the population. However the standard for staffing would be considerably lower than at present. There are considerable risks to this as the mobile service while it may be efficient cannot be described as comprehensive and the Council could be at risk of failing to meet its statutory duty</i></p>		<p>$£93,337 + £694,359 = £788,356$ fyddai'n arbediad o tua £68,454 (8% gweithredol / 6% o'r cyflawn)</p> <p>Mae'r Llyfrgell deithiol presennol yn 10ml oed ac fe fydd yn rhaid caffael un newydd o fewn y 5 mlynedd nesaf ar gost o tua £120,000</p> <p><i>As above in terms of the static sites, however the mobile service would need to be restructured allowing for longer stops in some areas to compensate for closures as well as adding evening stops and a weekend run. It is estimated that we would need an additional FTE driver to fulfil this remit and to continue with the Housebound service at approx. £32,000. There would also be additional fuel and maintenance costs and the housebound van at approx. £2,000 Therefore this model would cost £93,337 + £694,359 = £788,356 giving a saving of £68,454 (8% of Operational / 6% of Gross)</i></p> <p><i>The current mobile library is 10 years old and will need to be replaced in the next 5 years at a cost of circa £120,000.</i></p>	
--	---	--	---	--

<p>Cynnal – 2 fan gwasanaeth llawn amser 60awr ac 1 canolig 35awr Maintain – 2 large fulltime 60hr & 1 medium 35hr Service points</p>	<p>Byddai'n amhosibl cyrraedd y safon o 70% o'r boblogaeth o fewn 3 milltir neu 15 munud gyda trafndiaeth cyhoeddus. Byddai'r model hwn hefyd yn lleihau lefel staffio sydd eisoes yn isel ac ni fyddai yn caniatáu digon o weithgareddau addysgu a hyrwyddo.</p> <p><i>It would be impossible to achieve the standard of 70% of the population within 3 miles or 15 minutes buy public transport. This model would also exasperate the already low staffing level and would not enable sufficient promotional/educational activities.</i></p>	<p>Rhaid cynnal asesiad effaith cydraddoldeb manwl yn ogystal ag asesiad effaith cymunedol. <i>There would need to be a thorough equalities impact assessment as well as a community impact assessment.</i></p>	<p>Fel yr opsiwn am 2 x 60 awr - £694,359 Gyda'r costau adeilad ychwanegol o tua £15,000 Staffio 3.5clla = tua £60,000 Yn rhoi amcangyfrif o £769,359 yn rhoi arbediad o oddeutu £87,451 (10% o'r Gweithredol / 7% o'r gyllidef llawn) <i>As the option for 2 x 60hr = £694,359 With the addition of building costs of approx. £15,000 Staffing 3.5FTE = £60,000 approx. giving a total estimated cost of £769,359 giving a saving of £87,451 (10% of Operational / 7% of Gross budget)</i></p>	
<p>Cynnal – 2 fan gwasanaeth mawr llawn amser 60 awr & 1 ganolig 35 awr & gwasanaeth teithiol wedi ei ehangu Maintain – 2 large fulltime 60hr & 1 medium 35hr Service points & an enhanced mobile service</p>	<p>Byddai'n amhosibl cyrraedd y safon o 70% o'r boblogaeth o fewn 3 milltir neu 15 munud gyda trafndiaeth cyhoeddus. Ond buasai modd cyrraedd o fewn 0.25milltir i arhosfan deithiol Byddai'r model hwn hefyd yn lleihau lefel staffio sydd eisoes yn isel ac ni fyddai yn caniatáu digon o weithgareddau addysgu a hyrwyddo.</p> <p><i>It would be impossible to achieve the standard of 70% of the population within 3 miles or 15</i></p>	<p>Rhaid cynnal asesiad effaith cydraddoldeb manwl yn ogystal ag asesiad effaith cymunedol. <i>There would need to be a thorough equalities impact assessment as well as a community impact assessment.</i></p>	<p>Fel uchod = £769,359 £93,337 yn rhoi cyfanswm o £862,696. Bydd hyn yn gwneud y gwasanaeth £5,886 yn ddrytach i'w redeg Mae'r Llyfrgell deithiol presennol yn 10ml oed ac fe fydd yn rhaid caffael un newydd o fewn y 5 mlynedd nesaf ar gost o tua £120,000 <i>As above = £769,359 plus £93,337 Giving a total cost of £862,696 This will give a service which is</i></p>	

	<p><i>minutes buy public transport. However, it would be possible to be within 0.25m of a mobile stop. This model would also exasperate the already low staffing level and would not enable sufficient promotional/educational activities.</i></p>		<p>£5,886 more expensive to run</p> <p><i>The current mobile library is 10 years old and will need to be replaced in the next 5 years at a cost of circa £120,000</i></p>	
<p>Cynnal – 2 fan gwasanaeth mawr llawn amser 60 awr a 2 canolig 25 awr Maintain – 2 large fulltime 60hr & 2 medium 25hr Service points</p>	<p>Byddai'n amhosibl cyrraedd y safon o 70% o'r boblogaeth o fewn 3 milltir neu 15 munud gyda trafndiaeth cyhoeddus, ond, gallai fod yn bosibl i gyrraedd 51% neu 55% o'r boblogaeth (yn ddibynnol ar pa llyfrgelloedd ychwanegol a gedwir). Byddai'r model hwn hefyd yn lleihau lefel staffio sydd eisoes yn isel ac ni fyddai yn caniatáu digon o weithgareddau addysgu a hyrwyddo. <i>It would be impossible to achieve the standard of 70% of the population within 3 miles or 15 minutes buy public transport, however it may be possible to reach between 51% and 55% of the population(dependant on which 2 additional libraries were maintained).</i> <i>This model would also exasperate the already low staffing level and</i></p>	<p>Rhaid cynnal asesiad effaith cydraddoldeb manwl yn ogystal ag asesiad effaith cymunedol. <i>There would need to be a thorough equalities impact assessment as well as a community impact assessment.</i></p>	<p>£694,359 + Cost 2 adeilad oddeutu £15,000 yr un = £30,000 Hefyd staffio 2 lyfrgell 25 awr = £65,650 yn rhoi cost gweithredol o = £791,009 Arbediad o £65,801 (7.5% Gweithredol / 5% o'r gyllideb gyflawn) £694,359 + <i>The cost of 2 buildings approx. £15,000 each = £30,000</i> <i>Also staffing of 2 x 25 hr libraries = £65,650 giving an operational cost of = £791,009</i> <i>Giving a saving of £65,801 (7.5% Operational / 5% Gross Budget)</i></p>	

	would not enable sufficient promotional/educational activities.			
Trosglwyddo cyfrifoldebau adeiladau i drydydd parti (pob safle) tra'n cynnal gwasanaeth cyfredol Transfer building responsibilities to third parties(all sites) while maintaining current service	Byddem yn parhau i gyflawni yn yr un modd yn erbyn 5ed fframwaith SLICC ond byddai gostyniad yn y gwariant fesul 1000 o'r boblogaeth We would continue to achieve to the WPLS 5th framework as we would currently with a further fall behind the average on spend / 1000population on the provision of a Library Service	Ni fydd pob cymuned mewn sefyllfa i gymryd cyfrifoldeb am adeilad cyhoeddus arall. Byddai perygl i ni wneud Llyfrgelloedd yn anhygyrch i rai o drigolion Môn ac o ganlyniad yn methu y neid dyletswydd statudol i ddarparu gwasanaeth Llyfrgell 'cynhwysfawr ac effeithlon' i'r holl 'drigolion sydd yn dymuno gwneud defnydd ohono' Buasai rhaid cael trefniadau mewn lle rhag ofn i drydydd parti fethu Not all communities will be in a position to take on another community building. We would be in danger of making Libraries inaccessible to some of Anglesey's population and therefore of failing in our statutory duties to provide a 'comprehensive and efficient' library service for all 'resident who wish to make use thereof' Would need to have arrangements in place should the third party fail	Gallasai gyflawni arbediad o £171,067 yn seiliedig ar gyfartaledd gwariant dros 3 blynedd (12-13, 13-14 a 14-15) 20% o'r gyllideb weithredol / 14% o'r gyllideb lawnHeb ei warantu a byddai angen cael trefniadau mewn lle pe byddai'r 3ydd parti yn methu â chynnal yr adeilad yn ariannol Could give a saving based on average of past 3 year (12-13, 13-14 a 14-15) property spend of approx. £171,067 20% of Operational / 14% of Gross budget Not guaranteed and would need to have arrangements in place should the 3rd party fail to maintain the building financially	
Trosglwyddo cyfrifoldebau adeiladau i drydydd parti (7 safle - Amlwch, Cemaes, Rhosneigr, Porthaethwy, Biwmares,		Drwy gynnal y 2 brif Llyfrgell o fewn y gwasanaeth, byddem yn osgoi rhoi baich treuliau yr adeiladau hyn ar yr boblogaeth,	Arbedion posib o £ 68,433 (8% o'r gyllideb weithredol a 5.5% o'r Gyllideb Gros) Heb ei warantu a byddai angen cael	

<p>Benllech, Moelfre) tra'n cynnal gwasanaeth cyfredol</p> <p>Transfer building responsibilities to third parties (7 sites – Amlwch, Cemaes, Rhosneigr, Menai Bridge, Beaumaris, Benllech, Moelfre) while maintaining current service</p>		<p>byddai cynnal staffio ar y lefelau presennol ar bob safle yn negyddu unrhyw effaith bosibl o gau a gall rhai o'r cymunedau weld gwelliant yn y gwasanaeth gan y gall fod parodrwydd yn y gymuned i gynnig oriau Llyfrgell pellach neu weithgareddau eraill / gwasanaethau.</p> <p>By maintaining the 2 main Library sites within the service we would avoid burdening the population with the expense of these buildings, however maintaining staffing at the current levels at all sites would negate any possible impact of closure and some of the communities may see an enhancement of service as there may be willingness within the community to offer further Library hours or other activities/services from the building.</p>	<p>trefniadau mewn lle pe byddai'r 3ydd parti yn methu â chynnal yr adeilad yn ariannol</p> <p>Possible saving of £68,433 (8% Of the operational budget and 5.5% of the Gross Budget)</p> <p>Not guaranteed and would need to have arrangements in place should the 3rd party fail to maintain the building financially</p>	
<p>Trosglwyddo cyfrifoldebau adeilad i 3ydd partion tra'n cynnal 15 awr (neu'r oriau cyfredol os yn is na 15awr) o amser staffio a chymorth proffesiynol 'ystafell gefn' llawn (Model Conwy o Lyfrgelloedd a gefnogir gan y Cymuned)</p> <p>Transfer building responsibilities to 3rd parties</p>		<p>Ni fyddai hyn yn opsiwn mewn rhai safleoedd heb effaith sylweddol i'r Gwasanaeth a'i defnyddwyr. Fodd bynnag, gallai fod yn model ymarferol o fewn rhai cymunedau Er mwyn osgoi disgyn ymhellach o dan y safon ar gyfer lefelau staffio gallai'r oriau sydd yn cael eu tynnu oddi ar rai safleoedd gael eu hailgyflwyno mewn eraill i gynnal</p>	<p>Bydd costau'r adeilad bras yn cael eu harbed o'r gyllideb weithredol fel a ganlyn:</p> <p>Amlwch = £ 7,500 Benllech = £ 12,000 Biwmares = £ 15,500 pont menai = £ 10,500 Cemaes = £ 7,000 Moelfre = £ 200 Niwbwrch = £ 850</p>	

<p>while maintaining 15 hours(or maintain current if below 15hrs) of staffed time and full professional back room support (Conwy model of Community supported Libraries)</p>		<p>gweithgareddau, i hyrwyddo darllen, llythrennedd a llythrennedd digidol. Byddai hyn yn lleihau'r effaith a allai ychwanegu gwerth pellach i waith y gwasanaeth.</p> <p><i>This would not be an option in some sites without considerable impact to the Service and its users. However it could be a workable model within some communities. To avoid falling further behind the standard for staffing levels the hours removed from some sites could be reintroduced in others to conduct activities to promote reading, literacy and digital literacy. This would lessen the impact and could add further value to the service's works</i></p>	<p>Rhosneigr = £ 7,500 Cyfanswm = £ 61,050 Bydd y costau staffio naill ai'n gyfartal i'r rhai cyfredol neu ychydig yn is yn dibynnu ar nifer y cymunedau sydd â diddordeb.</p> <p><i>Approximate building costs would be saved from the Operational budget as follows:</i></p> <p>Amlwch= £ 7,500 Benllech= £12,000 Beaumaris= £15,500 Menai bridge= £10,500 Cemaes= £ 7,000 Moelfre= £ 200 Newborough= £ 850 Rhosneigr= £ 7,500 Total= £61,050</p> <p><i>There would be staffing costs either equalling current or a little lower depending on the number of communities interested.</i></p>	
<p>Trydydd partïon yn cymryd rheolaeth dros 8 llyfrgell ac ymgymryd â chostau sy'n gysylltiedig a rhedeg yr adeilad gan gynnwys rhent, trethi a gwasanaethau 2 grwp o 4 llyfrgell (Amlwch, Benllech, Biwmares, Porthaethwy) a (Cemaes, Moelfre, Niwbwrch,</p>		<p>Ni fyddai hyn yn opsiwn mewn rhai safleoedd heb effaith sylweddol i'r Gwasanaeth a'i defnyddwyr. Fodd bynnag, gallai fod yn fodel ymarferol o fewn rhai cymunedau. Er mwyn osgoi disgyn ymhellach o dan y safon ar gyfer lefelau staffio gallai'r oriau staff sydd yn cael eu tynnu oddi ar rai safleoedd yn cael</p>	<p>Grŵp 1 - Amlwch = £ 7,500 Benllech = £ 12,000 Biwmares = £ 15,500 pont menai = £ 10,500 Cyfanswm = £ 45,500 Arbediad ychwanegol gan leihau oriau ac nid adleoli allai gyflawni arbediad o £ 80,460 ond rydym yn</p>	

<p>Rhosneigr) Third parties taking control of 8 libraries and taking over the associated costs of running the building including rent, rates, utilities 2 groups of 4 libraries (Amlwch, Benllech, Beaumaris, Menai Bridge) and (Cemaes, Moelfre, Newborough, Rhosneigr)</p>		<p>eu hailgyflwyno mewn i eraill i gynnal gweithgareddau i hyrwyddo darllen, llythrennedd a llythrennedd digidol. Byddai hyn yn lleihau'r effaith a allai ychwanegu gwerth pellach i waith y gwasanaeth</p> <p><i>This would not be an option in some sites without considerable impact to the Service and its users. However it could be a workable model within some communities. To avoid falling further behind the standard for staffing levels the hours removed from some sites could be reintroduced in others to conduct activities to promote reading, literacy and digital literacy. This would lessen the impact and could add further value to the service's works</i></p>	<p>rhedeg y risg o gael eu dal yn atebol gan y Gweinidog am beidio â chydymffurfio â'r WPLSQ113</p> <p>Grŵp 2 - Dim arbedion ychwanegol o staffio (eisoes o dan 15awr)</p> <p>Cemaes = £ 7,000 Moelfre = £ 200 Niwbwrch = £ 850 Rhosneigr = £ 7,500 Cyfanswm = £ 15,550</p> <p>Group 1 – Amlwch= £ 7,500 Benllech= £12,000 Beaumaris= £15,500 Menai bridge= £10,500 Total= £45,500</p> <p>Additional saving from reducing hours and not redeploying could achieve a saving of £80,460 but we run the risk of being held accountable by the Minister for non-compliance with the WPLSQ113</p> <p>Group 2 – No additional savings from staffing (already below 15hrs) Cemaes= £ 7,000 Moelfre= £ 200 Newborough= £ 850</p>	
--	--	--	---	--

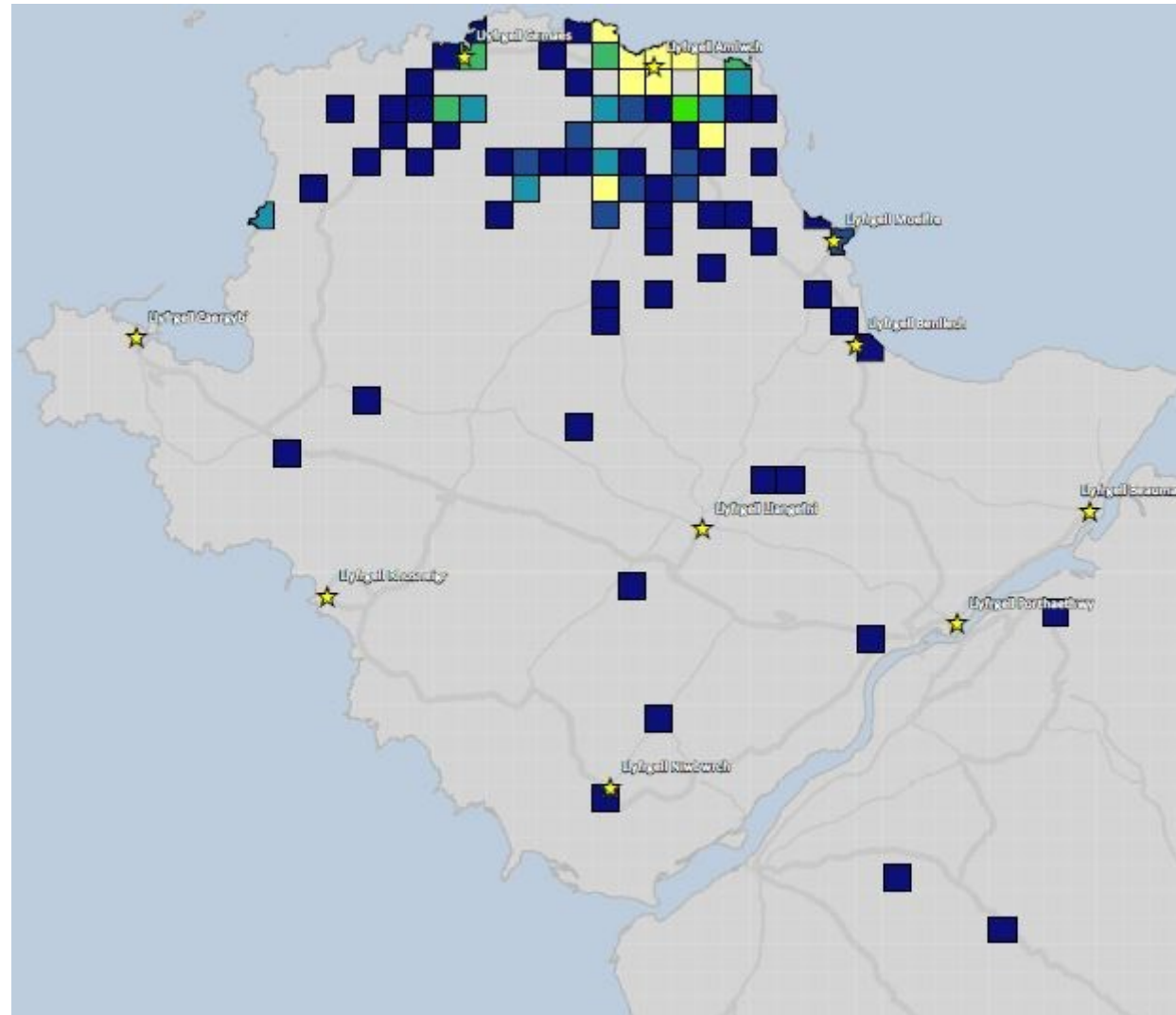
			Rhosneigr= £ 7,500 Total= £15,550	
Adleoli'r gwasanaeth i fodel cydleoli Relocate services into collocated model				
Rhosneigr i'r ysgol Rhosneigr into school		Dim ond 47m2 ar gael a byddai angen i greu pwynt mynediad ar gyfer y cyhoedd sydd ar wahân i fynedfa'r ysgol. Only 47m² available and would need to create an access point for the public which is separate from the school entrance.	Byddai angen buddsoddiad ymlaen llaw er mwyn creu mynediad addas Up front investment would be needed to create suitable access	
Cemaes i'r ysgol Cemaes into school		Nid oes lle ar gael ar gyfer darparu gwasanaeth llyfrgell o fewn adeilad yr ysgol ar hyn o bryd There is currently no available space for the provision of a library service within the school building		
Niwbwrch i'r ysgol Niwbwrch into school		Nid oes lle ar gael ar gyfer darparu gwasanaeth llyfrgell o fewn adeilad yr ysgol ar hyn o bryd. Fodd bynnag, gallai o bosibl fod lle os yw cynlluniau i ailfodelu addysg yn ardal Rhosyr yn digwydd. (2018) There is currently no available space for the provision of a library service within the school building. However there could potentially be space if plans to remodel education in the Rhosyr area come		

		about. (2018)		
Amlwch i'r ysgol Amlwch into school		Nid oes lle ar gael ar gyfer darparu gwasanaeth llyfrgell o fewn adeilad yr ysgol gynradd ar hyn o bryd. Mae yna le o fewn Ysgol Syr Thomas Jones. There is currently no available space for the provision of a library service within the primary school building,. However there is space within Ysgol Syr Thomas Jones.		
Porthaethwy mewn i'r ysgol Menai Bridge into school		Nid oes lle ar gael ar gyfer darparu gwasanaeth llyfrgell o fewn adeiladau'r ysgol ar hyn o bryd There is currently no available space for the provision of a library service within the school buildings		
Caergybi mewn i ddatblygiad Neuadd y farchnad Holyhead into proposed Market Hall development		Os bydd caffael yr adeilad yn mynd yn ei flaen, mae cyllid yn ei le i leoli llyfrgell newydd o fewn datblygiad Neuadd y Farchnad. Byddai'r llyfrgell yn brif denant a byddai'r datblygiad yn arwain at lyfrgell sy'n 'darparu at y dyfodol'. If the acquisition of the building goes ahead there is funding in place to locate a new Library within the Market Hall development. The Library would be the anchor tenant and the development would result in a library which is 'future proof'	Byddai angen cael buddsoddiad cyfalaf i ddechrau, fodd bynnag, effallai bydd rhywfaint o ryddhau cyfalaf o werthu safle llyfrgell bresennol. Bydd y Neuadd Farchnad yn rhatach i'w rhedeg na'r adeilad presennol ac mae tua £ 210,000 o waith adfer gael ei wneud yn y safle presennol. There would need to be capital investment initially, however there could be some release of capital from the sale of the current library site. The Market Hall will be cheaper to run than the current building and	

			<i>there is approx £210,000 of remedial works to be done in the current site.</i>	
--	--	--	---	--

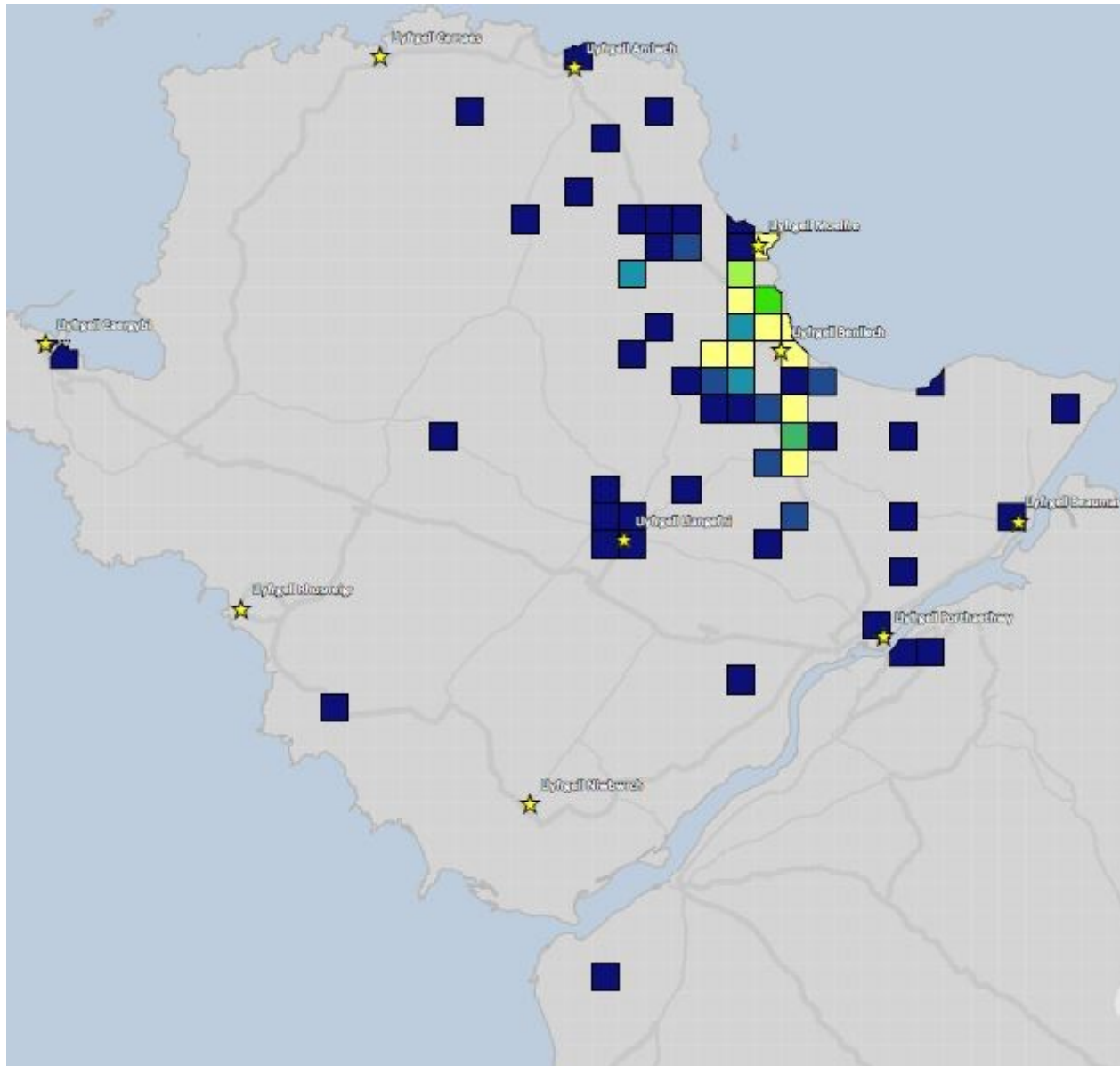
Defnyddwyr Llyfrgell Amlwch

Amlwch Library Users

Defnyddwyr Llyfrgell Benllech

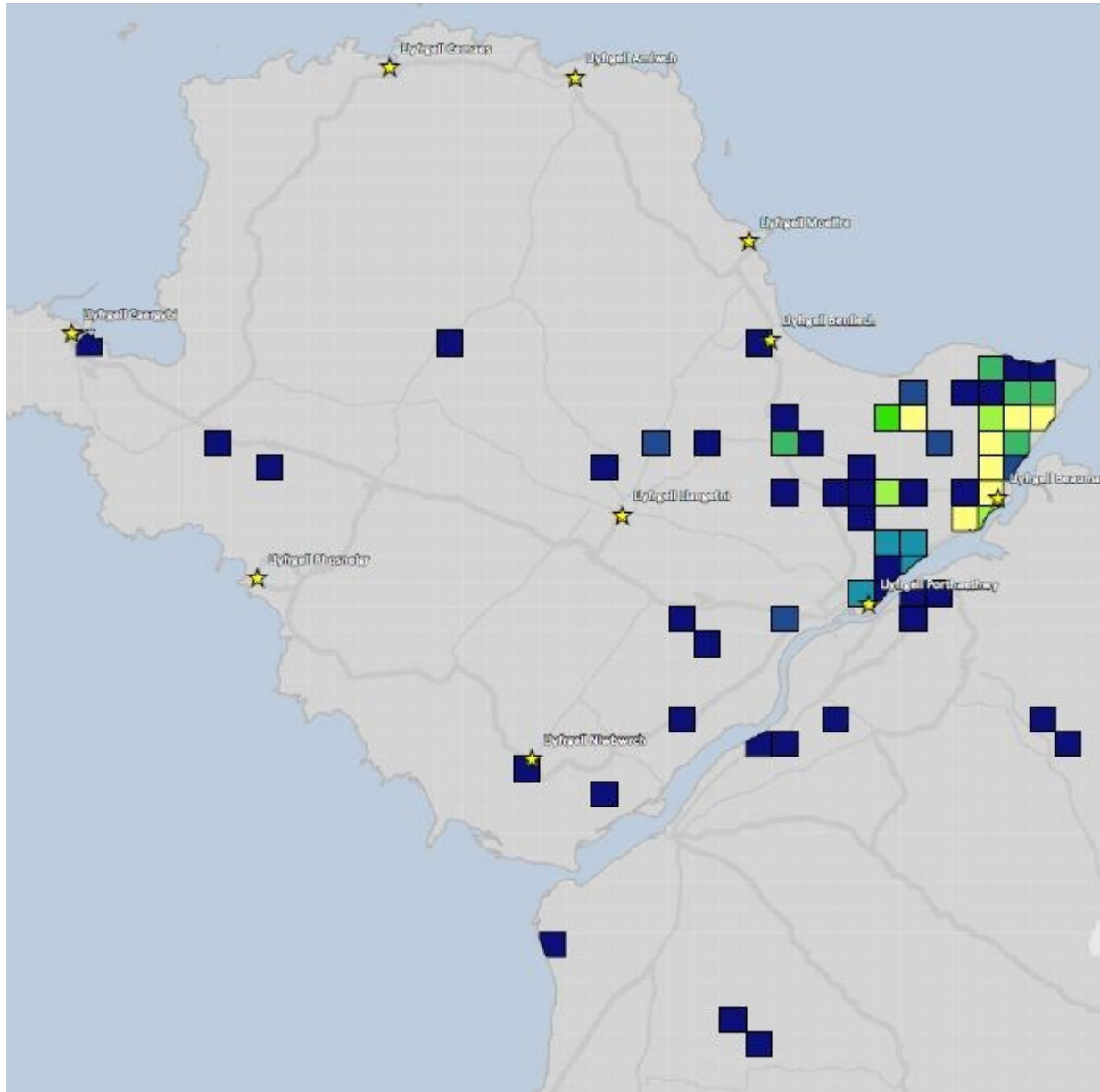
Benllech Library Users

Defnyddwyr Llyfrgell Bwmares

Beumaris Library Users

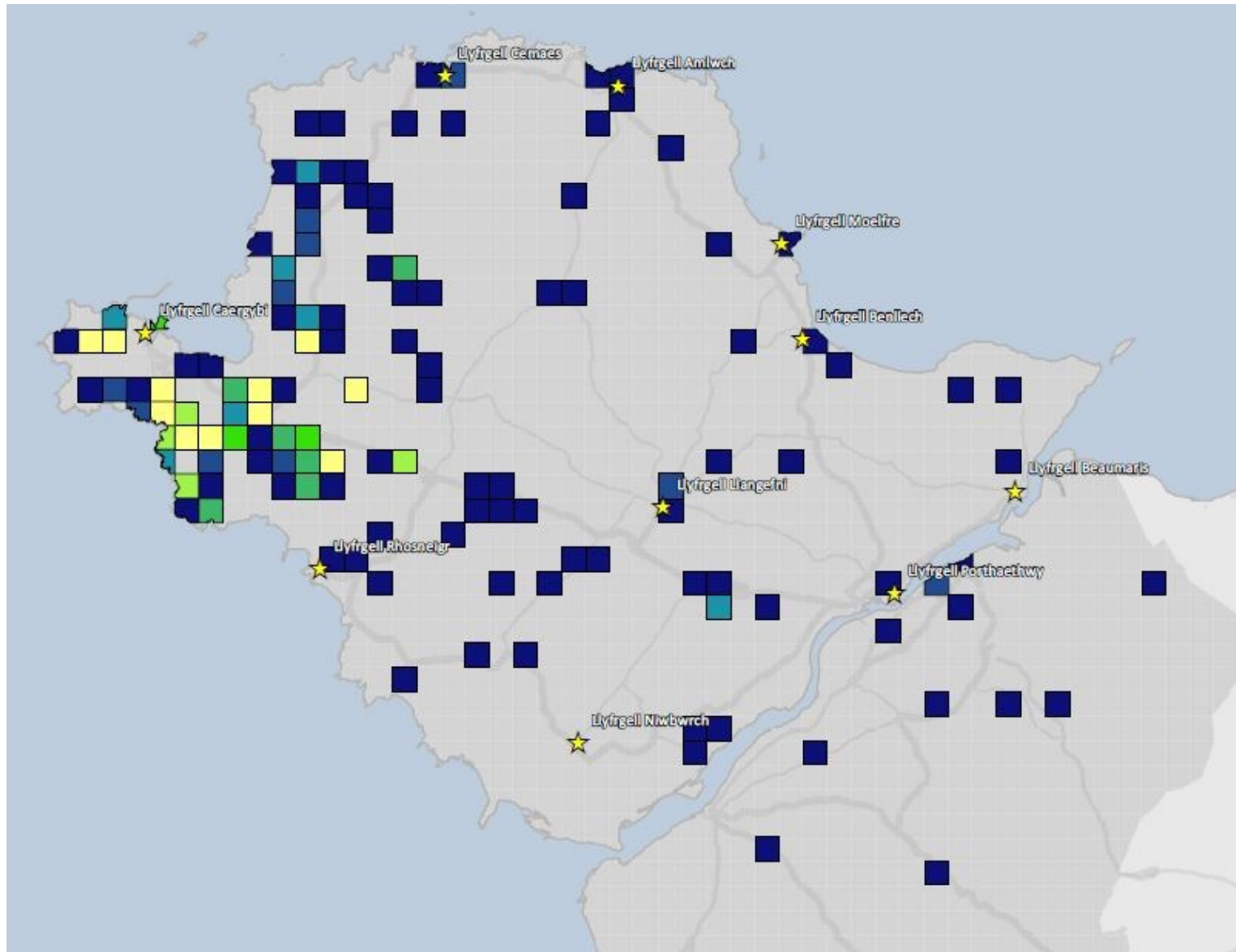
Tudalen 49

Defnyddwyr Llyfrgell Caergybi

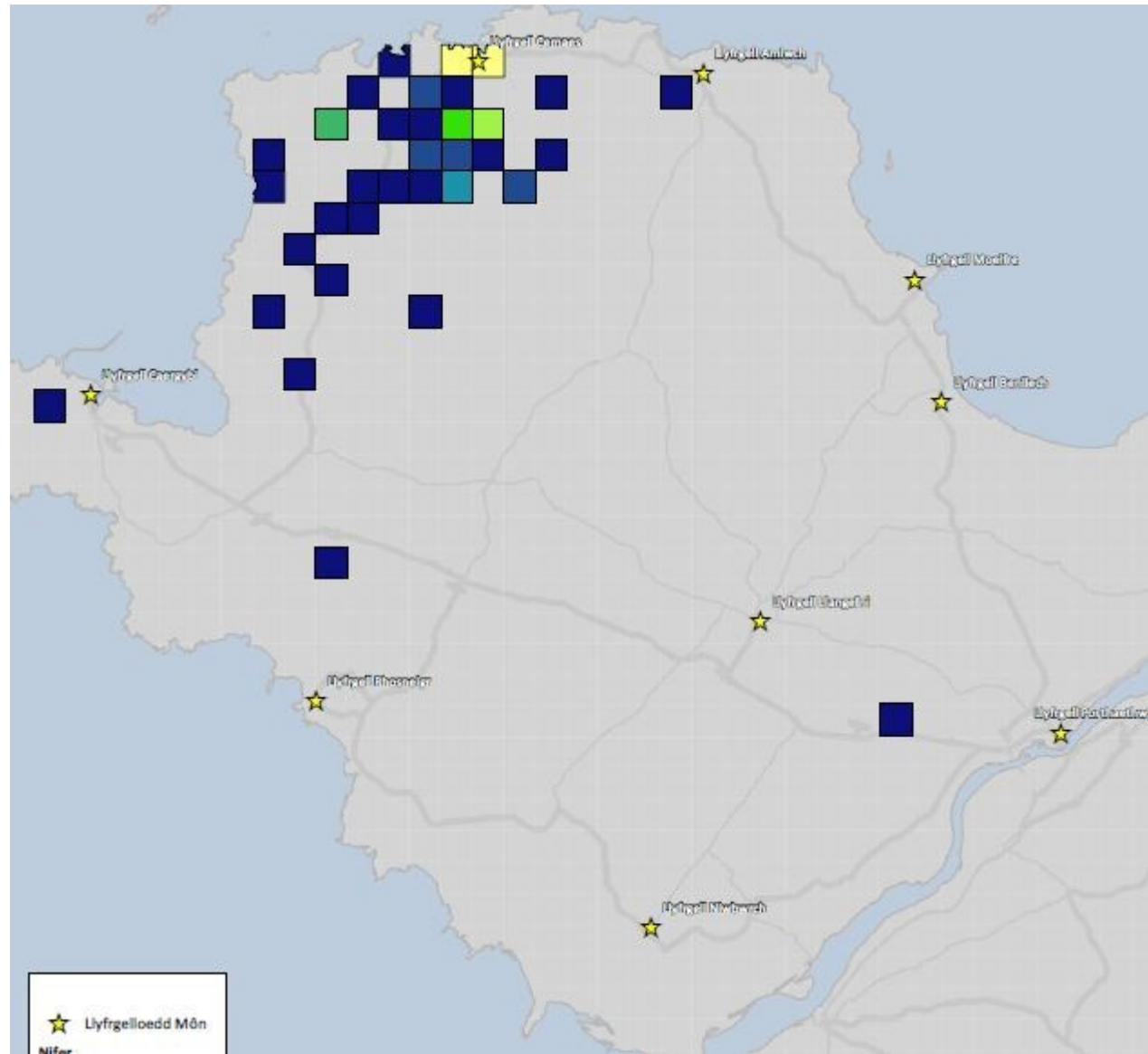
Holyhead Library Users

Tudalen 50

Defnyddwyr Llyfrgell Cemaes

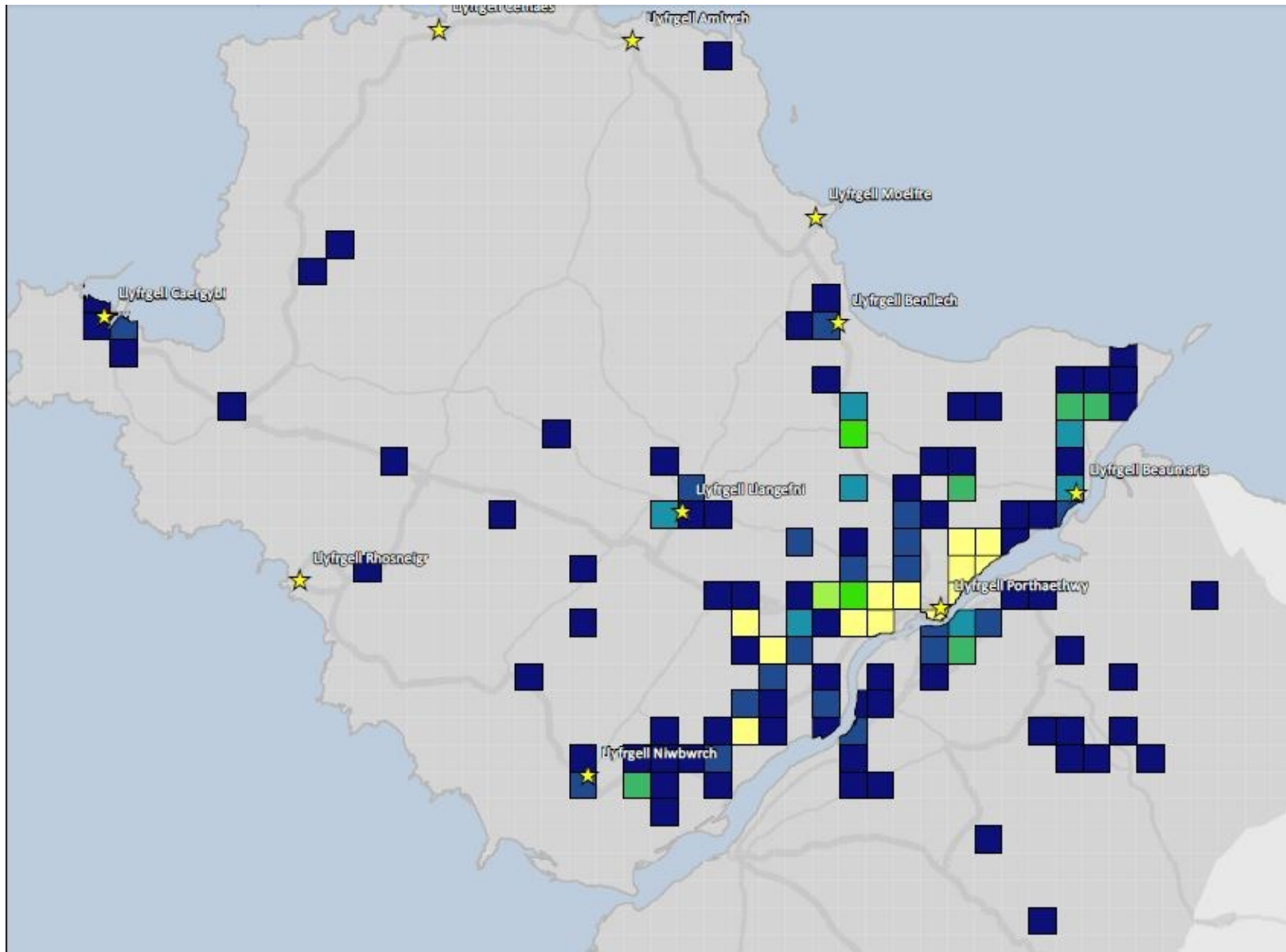
Cemaes Library Users

Defnyddwyr Llyfrgell Porthaethwy

Menai Bridge Library Users

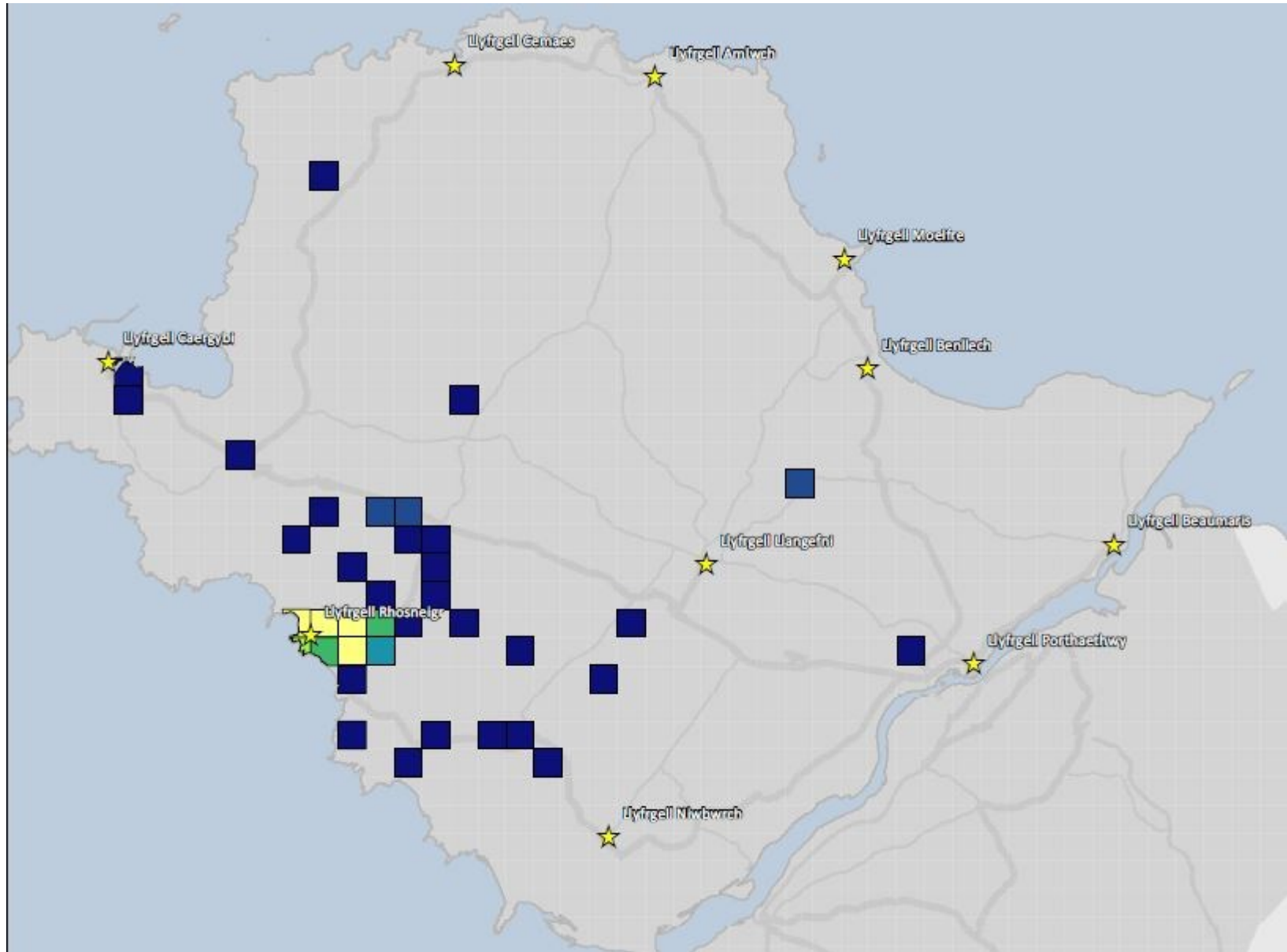
Tudalen 55

Defnyddwyr Llyfrgell Rhosneigr

Rhosneigr Library Users

Tudalen 56

Aseiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA)

Y Gwasanaeth Llyfrgell

Y Cynnig	Trawsnewid y Gwasanaeth Llyfrgell – Cyflwyno model rheoli newydd sy'n cynnig gwasanaeth llyfrgell cynaliadwy a chlir o ran ei ganolbwynt
Dyddiad yr aseiad	Parhaus
Y swyddog sy'n gyfrifol am yr AECA	
Tîm Aseu	Bethan Hughes-Jones, Rachel Rowlands,
Dyddiad Adolygu	Parhaus

1. Y Cynnig

Dylai'r adran hon amlinellu manylion y cynnig. Gallai hyn gynnwys (lle bo'n berthnasol):

- Gwybodaeth am yr ymagwedd bresennol tuag at y gwasanaeth
- Disgrifiad o'r cynnig
- Nod neu bwrpas y cynnig
- Pwy ddylai gael budd o'r cynnig
- Pa ganlyniadau yr ydych eisiau eu cyflawni yn sgil y cynnig
- Manylion gwasanaethau eraill y gallai'r cynnig eu heffeithio

Yn dilyn cyhoeddi [Cynllun Corfforaethol 2013-17](#) Cyngor Sir Ynys Môn ("y Cyngor"), mae'r Gwasanaeth Llyfrgell wedi mynd trwy [adolygiad llawn](#), a arweiniodd at restr faith o opsiynau posibl ar gyfer cyflwyno model rheoli newydd sy'n cynnig gwasanaeth llyfrgell cynaliadwy a chllir o ran ei ganolbwynt.

Yn ystod hydref 2015, cynhaliodd y Cyngor [ymgyngoriad](#) ar y rhestr hir o opsiynau er mwyn cael amcan o deimladau'r cyhoedd tuag at yr opsiynau posib. Nid oedd canlyniadau'r ymgynghoriad yn derfynol; fodd bynnag, amlygwyd cefnogaeth y cyhoedd i'r gwasanaeth, ac ymddengys ei bod yn well ganddynt gael model o gefnogaeth gymunedol yn hytrach na cholli'r gwasanaeth. Yn dilyn ymlaen o ganfyddiadau'r ymgynghoriad, dechreuodd y gwasanaeth drafodaethau â chymunedau, grwpiau, mentrau cymdeithasol a chynghorau cymunedol ynghylch y posibilïadau o ran modelau cyflenwi/rheoli amgen. Y cynnig felly yw i'r Cyngor ddatblygu a chyflwyno model rheoli newydd, sy'n cynnig gwasanaeth cynaliadwy a chllir o ran ei ganolbwynt, gyda chymorth gan y gymuned lle bynnag y bo modd.

Bydd yr AECA yn asesu'r angen am y Gwasanaeth Llyfrgell, ynghyd ag effaith unrhyw newidiadau arfaethedig i'r strwythur rheoli ar y boblogaeth a all fod yn dymuno ei ddefnyddio. Bydd angen ystyried pob opsiwn yn nhermau'r effaith ar breswylwyr Ynys Môn, yn ogystal â gallu'r Cyngor i ddarparu gwasanaeth llyfrgell 'cynhwysfawr ac effeithlon' yn unol â Deddf Llyfrgelloedd Cyhoeddus ac Amgueddfeydd 1964. Yn ogystal, rhoir ystyriaeth i Safonau Llyfrgelloedd Cyhoeddus Cymru, ynghyd â'r anghenion o ran bod Awdurdodau Llyfrgelloedd yng Nghymru yn adrodd are eu perfformiad blynyddol mewn perthynas â'r Safonau hyn.

2. Tystiolaeth ac ymchwil

Pa ymchwil neu wybodaeth arall a ddefnyddiwyd gennych i ddatblygu'r cynnig hwn?

Gall ymchwil gynnwys gwybodaeth fonitro, arolygon bodlonrwydd, ymchwil pen desg, cylchgronau proffesiynol, sylwadau gan unigolion a grwpiau. Mae'n rhaid i ni gyhoeddi manylion y wybodaeth a ystyriwyd wrth asesu'r effaith.

Ffynhonnell wybodaeth	Yr hyn y mae wedi'i ddweud wrthyich?
Arolwg Defnyddwyr Llyfrgelloedd Cyhoeddus (PLUS) 2014	Pwy yw ein defnyddwyr ar hyn y maent yn ein defnyddio ar ei gyfer. Mae hefyd yn rhoi syniad i ni o effaith y Gwasanaeth Llyfrgell ar fywydau pobl
Cyfrifiad 2011	Data gwerthfawr am grwpiau a chanddynt nodweddion gwarchoddedig, perchnogaeth ceir
NOMIS	Gwybodaeth werthfawr mewn perthynas â'r Farchnad Lafur, gan gynnwys hawlwrwyr JSA a ESA mewn amryw wardiau yng nghyffiniau lleoliadau llyfrgelloedd
StatsCymru	Gwybodaeth ddemograffig am boblogaeth Ynys Môn
DWP	Nifer bresennol yr hawlwrwyr JSA (Awst 2016) yng nghyffiniau lleoliadau'r llyfrgelloedd presennol
Ymgynghoriad Cyhoeddus a gweithgaredd penodol yn ystod hydref 2015	Mae barnau'r cyhoedd o ran y newidiadau posibl i'r Gwasanaeth Llyfrgell wedi cael eu casglu a'u coladu.
MALIC (WIMD)	Gwybodaeth am amddifadedd drwy'r sir gyfan yn ôl LSOA
Cysylltu'r Gwledydd 2015 (Adroddiad Ofcom)	Yng ngolau ystyried yr holl ffactorau digidol a demograffig, mae preswylwrwyr Ynys Môn yn debygol o gael eu hallgáu yn ddigidol

2.1 Poblogaeth

Mae Ynys Môn yn ymestyn dros 714 km², mae'r rhan fwyaf ohoni'n wledig, gyda phoblogaeth o tua 70,000 (amcangyfrifon canol blwyddyn) a dwysedd poblogaeth o 99 o bobl y cilomedr sgwâr.

Ceir pum prif dref, Porthaethwy, Biwmares, Amlwch, Llangefni, a Chaergybi. Mae'r ddwy olaf yn cynnwys rhai o'r ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru.

2.2 Demograffi (Oed Rhyw Hil)

Mae poblogaeth Ynys Môn, fel gweddill Cymru, wedi'i rhannu'n gyfartal o ran rhyw. Fodd bynnag, dengys y data bod canran y bobl ifanc 0-15, sef 17.2%, yn tua 1% yn is na

chyfartaledd Cymru. Poblogaeth gweithio yr ynys yw 59.2% o gymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol o 62.5%. Ac o ran y 23.7% o'r boblogaeth yn yr oedran dros 65, Ynys Môn yw'r ail yng Nghymru, o dan Gonwy, ar 25.7%. Mae'r ddwy ardal y rhai sy'n denu pobl sydd wedi ymddeol. Cefnogir y dadansoddiad gan y data ar wledydd geni lle ganwyd 28.8% o breswylwyr yr ynys yn Lloegr. Ganed 3.6% y tu allan i'r DU.

2.3 Hil

Mewn ffigyrau gan StatsCymru, yn y flwyddyn yn diweddu 31^{ain} o Fawrth, 2016, canfuwyd, o'r 69,400 o bobl sy'n byw ar Ynys Môn:-

- dywedodd 68,100 eu bod o gefndir gwyn
- dywedodd 1,300 eu bod o gefndir heb fod yn wyn (1.9% o boblogaeth Ynys Môn)

Rydym yn disgwyl gwaith mapio GIS o Wynedd i ganfod a ddylem ystyried unrhyw ardaloedd a chanddynt ddwysedd uwch o ran poblogaethau o leiafrifoedd ethnig.

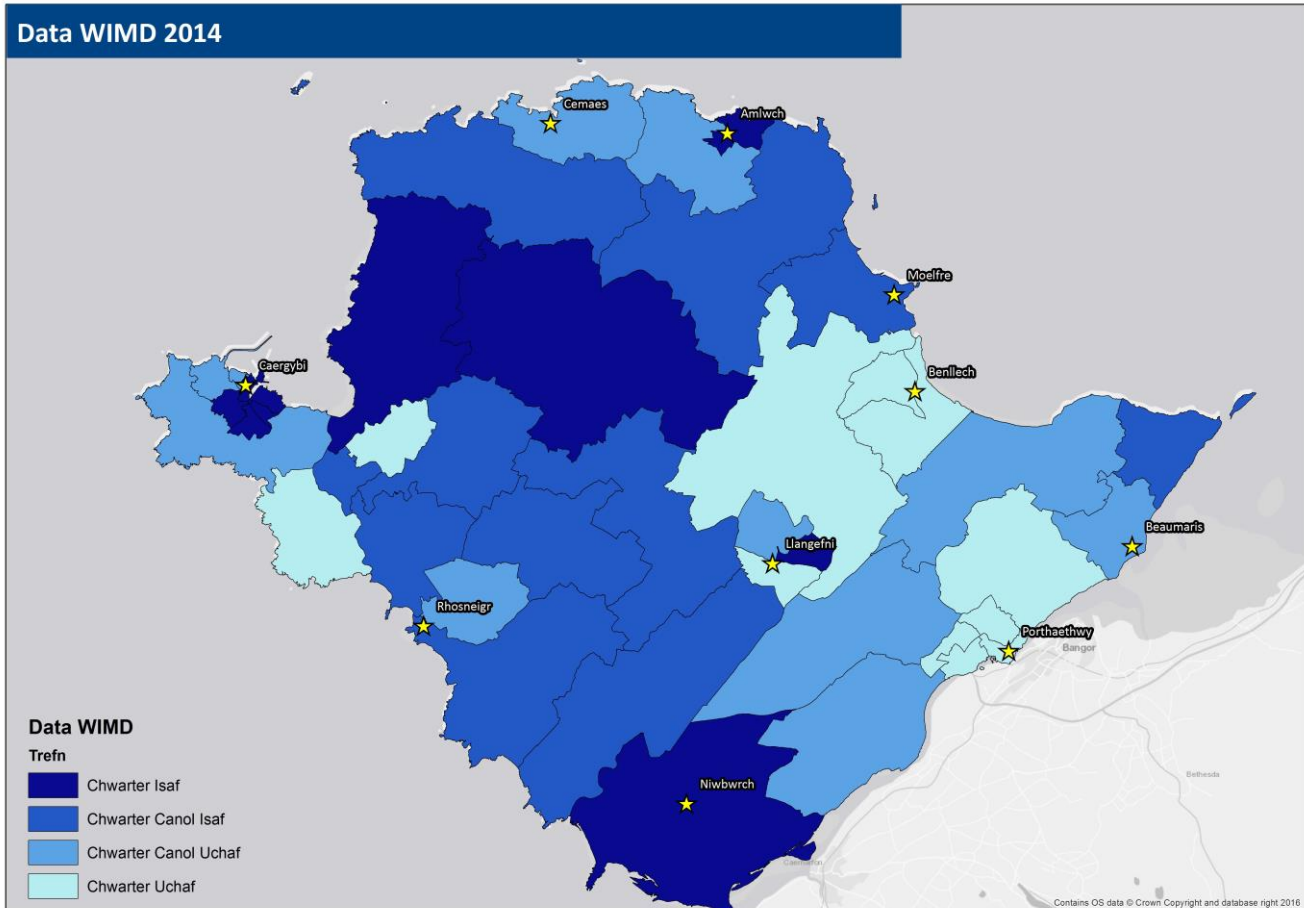
2.4 Amddifadedd

Cymunedau yn Gyntaf

Mae Ynys Môn yn gartref i rai o'r wardiau mwyaf difreintiedig yng Nghymru yn ôl MALIC. Mae'r ardaloedd hyn yng Nghaergybi (Tref Caergybi, Morawelon, Ffordd Llundain, Kingsland, Porthyfelin a Maeshyfyd) a Llangefni (Tudur). Mae'r Clwstwr Cymunedau yn Gyntaf (Môn CF) yn rhoi cymorth i'r wardiau hyn. Ei nod yw lleihau'r bwlch rhwng y rheiny sy'n byw yn yr ardaloedd mwyaf difreintiedig a'r ardaloedd mwy cyfoethog. Lleolir Llyfrgell Caergybi ar gyrion wardiau Tref Caergybi a Phorthyfelin 1, tra lleolir Llyfrgell Llangefni ychydig i'r de orllewin o ward Tudur.

Amddifadedd Gwledig

Er y nodwyd fod y cymunedau mwyaf difreintiedig ym Môn wedi'u lleoli yn y ddwy brif dref, ymddengys fod rhai o'r cymunedau mwy gwledig yn wynebu amddifadedd hefyd. Mae rhai o'r cymunedau gwledig y nodwyd eu bod yn y chwarterel isaf (y rheiny a chanddynt y lefelau uchaf o ran amddifadedd) yn wynebu problemau o ran tai, cludiant a diffyg gwasanaethau.

Dechrau'n Deg

Mae Rhaglen Dechrau'n Deg yn anelu at fynd i'r afael â thlodi plant a rhoi cymorth i deuluoedd drwy ymyrraeth gynnar. Mae'r rhaglen yn seiliedig ar godau post, sy'n golygu ei bod ar gyfer ardaloedd penodol, ac nid yw o reidrwydd bod y rheini sydd â'r angen mwyaf yn ei defnyddio neu'n cael mynediad iddi. Mae'r ardaloedd a gynhwysir yn y rhaglen ar Ynys Môn yng Nghaergybi, Llangefni, Niwbwrch a Gwalchmai. Mae tua 630 o blant sy'n byw o fewn yr ardaloedd hyn yn destun ymyrraeth Dechrau'n Deg (data yn gywir ar 3^{ydd} Awst 2016).

Budd-daliadau i'r Di-waith

Roedd data NOMIS ar gyfer Mai 2016 yn nodi, o'r 5,700 (14% o'r boblogaeth oedran gweithio) sy'n hawlio budd-daliadau ym Môn, roedd 2,850 (7%) yn hawlio ESA a budd-daliadau analluogrwydd, tra bo 930 (2.3%) yn hawlio Lwfans Ceisio Gwaith. Mae nifer yr hawlwr JSA ymhlith dynion bron yn ddwbl nifer y merched sy'n hawlio. Bu'r cyfanswm hwn yn lleihau'n araf ers Mai 2012 (1,786 o hawliadau).

Ffigyrau hawlwr JSA neu Gredyd Cynhwysol Ynys Môn, Gorffennaf 2016, o fewn ardaloedd llyfrgelloedd

1. LL65 1 (Caergybi) = 170
2. LL68 9 (Amlwch) = 123
3. LL77 7 (Llangefni) = 90
4. LL64 4 (Rhosneigr) = 46
5. LL61 6 (Niwbwrch) = 28
6. LL59 5 (Porthaethwy) = 22

7. LL67 0 (Cemaes) = 18
 8. LL58 8 (Biwmares) = 16
 9. LL74 8 (Benllech) = 15
 10. LL72 8 (Moelfre) = 8
- (Data DWP Direct Awst 2016)

Aelwydydd Heb Waith

Yn y data diwedd blwyddyn ar gyfer 2015, amcangyfrifwyd bod 3,800 o aelwydydd heb waith ar Ynys Môn, sef 18.7%. Mae hyn ychydig yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol ar gyfer Cymru oedd yn 18.3%. O'r aelwydydd hynny, roedd gan 1,000 blant yn byw oddi mewn iddynt, sy'n 9.1% o holl aelwydydd Ynys Môn. (StatsCymru)

Mae 20.2% o'r boblogaeth oedran gweithio ym Môn, ac eithrio myfyrwyr, wedi'u dosbarthu'n economaidd anweithgar (StatsCymru – y flwyddyn yn diweddu 30^{ain} Medi 2016).

Rhieni Unigol

Ceir 1811 o aelwydydd ym Môn sy'n cael eu dosbarthu fel y rhai a chanddynt rieni unigol, rhwng 16 – 74 oed, gyda phlant dibynnol.

Yr Effaith Bosibl

Gallai cau llyfrgelloedd neu leihad mewn oriau gael effaith negyddol ar hawlwr JSA ac ESA a Chredyd Cynhwysol nad oes ganddynt fynediad i ddyfais ddibynadwy i fynd ar y rhyngwrwyd, neu gysylltiad dibynadwy a fforddiadwy i'r rhyngwrwyd. Gallai gallu pobl i wneud a rheoli hawliadau gael ei effeithio, a fyddai wedyn yn golygu na fydd yn bosib hawlio, neu'n arwain at sancsiynau os na fydd hawlwr yn cydymffurfio â'u cytundeb.

Mae'r ffigyrau uchod yn dangos bod y niferoedd uchaf sy'n hawlio JSA yn ardaloedd y llyfrgelloedd yn y tair tref fwyaf ac yn ardaloedd gwledig Niwbwrch, ynghyd â wardiau cyfun Aberffraw a Rhosneigr 1 a 2.

2.5 Allgáu Digidol

Gall preswylwyr yng Nghymru wledig ddisgwyl cael cysylltedd digidol gwaelach o ganlyniad uniongyrchol i isadeiledd sefydlog neu symudol gwael, yn ôl Ofcom yn eu hadroddiad [Cysylltu'r Gwledydd 2015](#).

Mae'r Go ON UK [Digital Exclusion Heatmap](#), a ddatblygwyd gyda chymorth gan y BBC, y Gymdeithas Llywodraeth Leol ac Ysgol Economeg a Gwyddorau Gwleidyddol Llundain, ar y cyd â'r Lloyds Banking Group, yn treiddio ymhellach i Sgiliau Digidol Sylfaenol ynghyd ag effaith isadeiledd er mwyn dangos lle mae allgáu digidol yn debygol o fod.

Mae'r 'Digital Exclusion Heatmap' yn dangos ei bod yn dra thebygol bod preswylwyr Ynys Môn wedi'u hallgáu yn ddigidol. Dengys ymchwil nad yw 40.9% o oedolion erioed wedi bod ar-lein er bod 76% o oedolion yn honni bod ganddynt bob un o'r sgiliau digidol (Rheoli Gwybodaeth, Cyfathrebu, Trafod, Datrys Problemau a Chreu). Fodd bynnag, dim ond 36% o oedolion sydd wedi defnyddio bob un o'r 5 sgil yn y tri mis diwethaf.

Mae llyfrgelloedd ar hyn o bryd yn cynnig cyfleuster o fewn cymunedau sy'n caniatáu i'r rheiny nad ydynt yn gallu gwneud cysylltiadau digidol yn eu cartrefi gael gwneud hynny naill ai drwy ddefnyddio PC neu WiFi.

2.6 Yr Iaith Gymraeg ym Môn

Mae Ynys Môn yn parhau i fod yn ardal o Gymru a chanddi bresenoldeb cryf o ran y Gymraeg. Dengys Cyfrifiad 2011 bod 45.6% o'r boblogaeth yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu yn Gymraeg. Dyma'r gyfradd uchaf ond un yng Nghymru, yn ail i Wynedd (56.0%). Cyfartaledd cyffredinol Cymru oedd 14.6% (Cyfrifiad 2011).

Caergybi oedd yr ardal ym Môn lle cafwyd y nifer leiaf o breswylwyr a oedd, ar y cyd, yn gallu siarad, darllen ac ysgrifennu yn Gymraeg. Y LSOA yng nghyffiniau'r Fali yng ngorllewin Ynys Môn yw'r ardal lle ceir y ganran uchaf o breswylwyr yn dweud nad oes ganddynt sgiliau Cymraeg, sef 55.2%.

Mae llyfrgelloedd yn cynnig llyfrau ffisegol ac electronig, ynghyd â gweithgareddau a chyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg mewn lleoliad anffurfiol, anfygythiol.

2.7 Y Defnydd o Lyfrgelloedd ar Ynys Môn

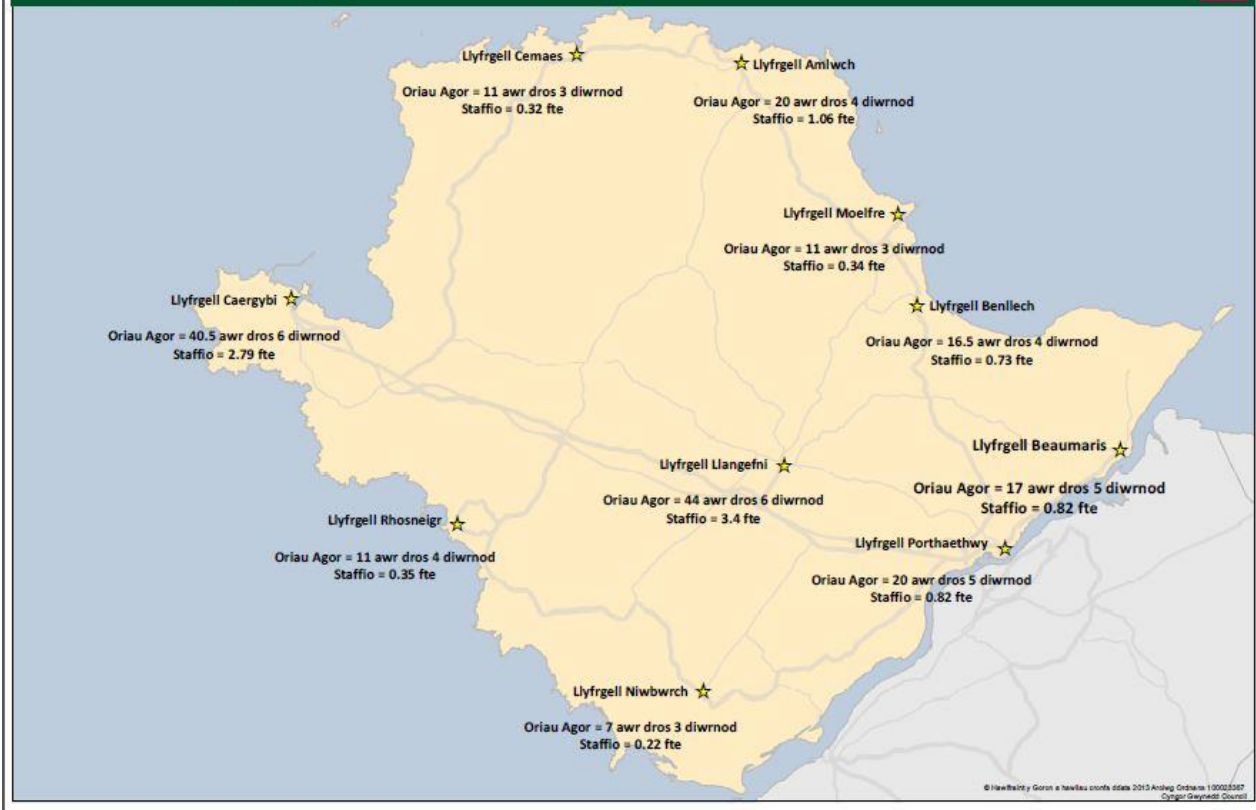
Ceir 10 llyfrgell sefydlog ym Môn sy'n gwasanaethu poblogaeth o tua 70,000 o breswylwyr. Mae'r sêr ar y map a ganlyn yn dangos safleoedd y llyfrgelloedd sefydlog.

Mae wyth o'r deg llyfrgell wedi'u hadeiladu'n bwrpasol, gyda'r un yn Niwbwrch wedi'i lleoli yn Neuadd Prichard Jones ac, ym Moelfre, o fewn adain gymunedol yr Ysgol Gynradd.

Ceir gwasanaeth i rai sy'n gaeth i'w tai ynghyd â Gwasanaeth Llyfrgell Symudol sy'n ymweld â thros 60 o gymunedau ac sy'n galw mewn dros 100 o leoedd bob mis. Yn ogystal, mae'r gwasanaeth i rai sy'n gaeth i'w tai yn ymweld yn fisol â phreswylwyr nad ydynt, yn gorfforol, yn gallu mynd i lyfrgell sefydlog neu lle mae'r gwasanaeth symudol yn galw.

Mae ysgolion ar draws y sir yn tanysgrifio i'r Gwasanaeth Llyfrgell i Ysgolion ac yn derbyn pecynnau adnoddau i'w cynorthwyo i gynllunio ac ychwanegu at y cwricwlwm, yn ogystal â chael ymweliad gan y fan Lyfrgell Ysgolion unwaith y tymor i alluogi plant i gael y profiad o ddewis eu llyfrau eu hunain.

Map Oriau Agor Llyfrgelloedd Môn

Dangoswyd y defnydd o'r Gwasanaeth Llyfrgell yn fanwl yn Atodiad 3 o [Adolygiad y Gwasanaeth Llyfrgell](#). Fodd bynnag, isod, ailadroddir y data ar gyfer y llyfrgelloedd sefydlog a gynhwyswyd o fewn y dogfennau adolygu.

Llyfrgell	Oriau agor bob wythnos	Ymweliadau y flwyddyn	Ymweliadau bob awr y maent ar agor	Eitemau a fenthycwyd y flwyddyn	Eitemau a fenthycwyd bob awr y maent ar agor	Cost ar gyfer bob ymweliad	Cost ar gyfer pob eitem a fenthycwyd
Amlwch	20	33,133	33.1	23,758	23.8	£0.86	£1.28
Biwmares	17	10,522	12.4	19,942	23.5	£1.65	£0.87
Benllech	16.5	33,511	40.6	23,634	28.6	£0.61	£0.74
Cemaes	11	3,446	6.3	6,618	12.0	£3.84	£1.84
Caergybi	40.5	69,953	34.5	55,044	27.2	£1.50	£1.78
Llangefni	44	91,388	41.5	74,876	34.0	£1.15	£1.33
Porthaethwy	20	40,787	40.8	40,109	40.1	£0.92	£0.88
Moelfre	11	2,422	4.4	5,348	9.7	£2.47	£1.62
Niwbwrch	7	1,160	3.3	4,289	12.3	£4.03	£0.88
Rhosneigr	11	5,703	10.4	5,539	10.1	£3.22	£2.76
Cyfansymiau	198	286,254	227.3	273,552	221.3		
					Costau Cyfar-talog	£1.24	£1.30

Mae'r costau uchod yn seiliedig ar gostau uniongyrchol a briodolir i bob Llyfrgell fel yr oeddent ar adeg yr Adolygiad, nid ydynt yn cynnwys stoc, cymorth proffesiynol neu gostau TGCh a ddarperir yn ganolog o fewn y gwasanaeth. Mae'r costau cyfartalog yn seiliedig ar wariant cyfartalog yn ystod y 3 blynedd cyn cyhoeddi.

Mae patrymau defnydd ar gyfer y llyfrgelloedd yn amrywio, gyda'r defnydd o rai ohonynt yn lleol iawn tra bo eraill yn denu cwsmeriaid o ardal ddaearyddol fawr.

Crëwyd mapiau sy'n dangos lle mae defnyddwyr y llyfrgelloedd yn byw yn defnyddio Data Defnyddwyr, a geir yn Atodiad 1. (*Atodiad 2b yn yr achos hwn*)

3. Ymgysylltu

- A ydych wedi ymgysylltu â grwpiau rhanddeiliaid allweddol neu a ydych am wneud hynny?
- Rhowch ystyriaeth i grwpiau fel cymunedau BME, gofalwyr, pobl anabl, cymunedau LGB, grwpiau crefyddol, pobl hŷn.
- Mae'n rhaid i ni gyhoeddi manylion o ran ymgysylltu wrth asesu effaith y cynigion.

Dyddiad ymgysylltu	Pwy a wahoddwyd gennych	Faint a fynychodd? Pa grwpiau oeddynt yn eu cynrychioli?	Prif faterion
Hyd – Tach 2015	Roedd yr Ymgynghoriad Cyhoeddus wedi gwahodd pob aelod o'r cyhoedd, gan gynnwys rhai sy'n defnyddio Llyfrgelloedd a rhai nad ydynt, i ymateb naill ai'n electronig drwy 'Smart Survey', neu ar bapur drwy'r post neu mewn Llyfrgelloedd neu drwy arolwg wyneb yn wyneb ar y stryd yng nghanol trefi (Tua 100)	1081 o ymatebwyr i'r ymgynghoriad cyhoeddus. Roedd 90% ohonynt yn defnyddio Llyfrgell yn rheolaidd.	Roedd ymgysylltu â rhai nad ydynt yn ddefnyddwyr ynghyd â grwpiau sy'n anodd eu cyrraedd er mwyn cael eu barnau yn her. Dysgwyd gwersi a rhoir mwy o bwyslais ar y grwpiau hyn yn y rownd ymgynghori nesaf.
Hyd – Tach 2015	Ymgynghori â Rhanddeiliaid	24 o ymatebwyr	Rhestr fanwl o Randdeiliaid a reolir gan PM – y prif fater o ran yr ymgynghoriad oedd mai dim ond tua 5% o'r rheiny

			a wahoddwyd i fynegi barn drwy'r post oedd wedi ymateb. Yn bosib bod angen adnoddau er mwyn canfod cysylltiadau mwy lleol ar gyfer rhai sefydliadau cenedlaethol.
Tach 2015	Yr holl staff o fewn y gwasanaeth		
9+10/12/2015	Grwpiau iaith a chwarae yng Nghaergybi (rhieni a gwarcheidwaid plant ifanc sy'n byw mewn ardaloedd difreintiedig yng Nghaergybi - yn byw mewn ardaloedd Dechrau'n Deg yn benodol)	11 - rhieni ifanc, neiniau a theidiau plant sy'n byw mewn ardaloedd Dechrau'n Deg	Angen gallu cerdded /cael mynediad i gludiant cyhoeddus i fynd i weithgareddau Angen gallu ymweld ar adegau sy'n gyfleus o ran ymrwymadau teuluol eraill fel mynd i'r feithrinfa/danfon a nôl plant o'r ysgol ac ati.
14/12/2015	Aelodau Fforwm Llais Ni (partneriaeth 3 ^{ydd} sector/ALI sy'n ymgysylltu'n benodol gyda phobl ifanc 10-25)	24	Roedd natur wledig yr ardal yn atal llawer o bobl ifanc rhag cael mynediad i wasanaethau gan eu bod yn ddibynnol ar rieni/gwarcheidwaid i gael lifft. Roedd diffyg ymwybyddiaeth o'r gwasanaethau sydd ar gael yn rhwystr arall
19-25/11/2015	Disgyblion o 4 o'r 5 Ysgol Uwchradd prif ffrwd	Tua 200	Roedd natur wledig yr ardal yn atal llawer o bobl ifanc rhag cael mynediad i wasanaethau gan eu bod yn dibynnol ar rieni/gwarcheidwaid i gael lifft. Roedd diffyg ymwybyddiaeth o'r gwasanaethau sydd ar gael yn rhwystr arall
	Prosiect partneriaeth yn y 3 ^{ydd} sector yw Lleisiau Lleol, a sefydlwyd i ganfod barnau pobl a gynrychiolir gan		

	sefydliadau penodol fel Age Cymru, Cymdeithas y Byddar Gogledd Cymru		
--	---	--	--

- Os ydych yn cynllunio rhagor o ymgysylltu, pryd fydd hyn yn digwydd?
- Os ydych wedi canfod grwpiau o randdeiliaid y gellir gwahaniaethu yn eu herbyn neu eu trin yn annheg, sicrhewch eich bod yn rhannu'r AECA gyda hwy i gael eu hadborth ac er mwyn iddynt ei herio.
- Adolygwch yr adran hon ar ôl bob gweithgaredd ymgynghori. Gall y digwyddiad fod wedi canfod rhagor o faterion i'w hystyried.

Yn dilyn yr Ymgynghoriad yn 2015, mae Strategaeth Ddrafft yn cael ei datblygu ac fe'i cyflwynir yn fel drafft terfynol i'r Pwyllgor Gwaith yn Chwefror 2017. Yn dilyn unrhyw newidiadau a fynir gan y Pwyllgor Gwaith, bydd y Strategaeth yn destun ymgynghoriad cyhoeddus ddiwedd y gwanwyn 2017, yn dilyn yr etholiadau lleol. Cynhelir ymgysylltu eang bryd hynny. Dilynr pob dull ymgynghori blaenorol.

4. Asesu'r Effaith

Yn defnyddio'r tabl isod, nodwch, os gwelwch yn dda:

- P'un a allai'r cynnig arwain at rai grwpiau'n cael eu rhoi dan anfantais neu eu trin yn annheg; neu p'un a allai arwain at gyfle i hyrwyddo cydraddoldeb neu gynhwysiant.
- Lle bo posibiliadau o ran rhoi rhywun dan anfantais neu eu trin yn annheg, beth yw eich cynlluniau i oresgyn hyn, ei liniaru neu ei gyfiawnhau.
- Os nad ydych yn canfod unrhyw effeithiau, mae'n rhaid i chi egluro sut y daethoch i'r penderfyniad hwn.

	Ydy'r cynigion yn effeithio ar staff neu gwsmeriaid?	A allai'r cynigion arwain at unrhyw grwpiau'n cael eu rhoi dan anfantais neu eu trin yn annheg? Eglurwch pam os gwelwch yn dda.	Sut ydych yn bwriadu dileu, lleihau neu gyfiawnhau hyn? Pwy fydd yn gyfrifol am y cam gweithredu a nodwyd a pha amserlenni sydd dan sylw?	A allai'r cynnig hyrwyddo cydraddoldeb? Eglurwch sut os gwelwch yn dda.
Oedran (pobl ifanc neu bobl hŷn)	Cwsmeriaid	Gallant – plant a babanod 0-4 sy'n dibynnu ar gludiant cyhoeddus neu'r gallu i gerdded gyda rhiant i lyfrgell. Plant 8-14 sy'n ymweld â'r llyfrgell leol heb eu rhieni Pobl hŷn – mae cyfran uwch o ddefnyddwyr llyfrgelloedd dros 65, felly gallai unrhyw newidiadau gael effaith negyddol ar y grŵp oedran hwn	Gallai ailfodelu'r Gwasanaeth i rai sy'n gaeth i'r tŷ neu'r Gwasanaeth Symudol liniaru hyn i raddau. Fodd bynnag, ni wnaiff hyn gymryd lle'r weithred o fynychu'r llyfrgell mewn modd mor annibynnol â phosibl. Os bydd llyfrgelloedd yn cau, bydd angen ystyried dulliau cyflenwi gwasanaeth eraill yn yr ardaloedd hynny	
Anabledd (yn cynnwys gofalwyr)	Cwsmeriaid	Gallant – gallai cau unrhyw lyfrgell arwain at roi pobl ag anableddau neu eu gofalwyr dan	Gallai ailfodelu'r Gwasanaeth i rai sy'n gaeth i'r tŷ neu'r Gwasanaeth Symudol liniaru	

		mae unrhyw newidiadau'n debygol o'u rhoi hwy o dan fwy o anfantais na dynion	ddyletswyddau, gweithredu'n briodol gyda AD i sicrhau bod cyn lleied o effaith ag y bo modd.	
Cyfeiriadedd rhywiol		Ni ddylai unrhyw newidiadau i'r gwasanaeth gael effaith uniongyrchol ar unigolion o ganlyniad i'w cyfeiriadedd rhywiol		
Hil		Ni ddylai newidiadau i'r gwasanaeth gael effaith uniongyrchol ar unigolion o ganlyniad i'w hil (mae dadansoddiad manwl o ddata demograffig yn cael ei baratoi i sicrhau bod hyn yn gywir ar draws yr ardal ddaearyddol)		
Crefydd neu gred		Ni ddylai newidiadau i'r gwasanaeth gael unrhyw effaith uniongyrchol ar unigolion o ganlyniad i'w crefydd neu gred		
Yr Iaith Gymraeg	Cwsmeriaid	Gall newidiadau i'r gwasanaeth gael effaith ar allu unigolion i ddefnyddio'r Gymraeg o fewn eu cymunedau.	Pe bai model Cefnogaeth Gymunedol a arweinir gan y Cyngor yn cael ei fabwysiadu mewn rhai ardaloedd, bydd angen rhoi Cytundebau Lefel Gwasanaeth cadarn yn eu lle i sicrhau bod pobl sydd eisiau	

			defnyddio'r Gwasanaeth Llyfrgell yn gallu gwneud hynny yn y Gymraeg neu'r Saesneg, yn ystod oriau craidd a'r tu allan iddynt.	
--	--	--	--	--

5. Asesu'r effaith ar gydlyniant cymunedol a chynhwysiant cymdeithasol

O dan y ddyletswydd gydraddoldeb gyffredinol, mae'r gyfraith yn mynnu ein bod yn meithrin cysylltiadau da rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd berthnasol a'r rheiny nad ydynt (cydlyniant cymunedol). Wrth asesu'r effaith ar gydlyniant cymunedol, dylech ystyried y canlynol:

- A allai unrhyw grwpiau ystyried bod y cynigion yn annheg (hyd yn oed os ydych yn meddwl eu bod yn deg)?
- A allai'r cynigion arwain at fwy o gysylltiad rhwng gwahanol grwpiau a'i gilydd?
- A allai'r cynigion achosi neu gyfrannu at wrthdaro neu densiynau rhwng grwpiau?

Dylech hefyd ystyried unrhyw effaith bosibl y cynnig ar gynhwysiant cymdeithasol. Mae cynhwysiant cymdeithasol yn ymwneud â chau'r bwloch rhwng y rhai lleiaf a mwyaf difreintiedig yn y sir.

Mae gwaith yn cael ei wneud ar hyn o bryd mewn perthynas â'r data diweddaraf. Fodd bynnag, ymddengys fod y cymunedau mwyaf difreintiedig o fewn dalgylch Llyfrgelloedd Llangefni a Chaergybi, a effeithir leiaf gan unrhyw newidiadau i'r model cyflenwi gwasanaeth fel yr awgrymwyd o fewn Strategaeth y Gwasanaeth Llyfrgell.

Mae ardaloedd lle gall unigolion fod dan anfantais oherwydd natur wledig eu hardaloedd neu gysylltiadau gwael yn cael eu mapio, a rhoir ystyriaeth i gynyddu'r mynediad i'r gymuned i'r gwasanaeth pe bai unrhyw newidiadau i'r model cyflenwi yn arwain at gau unrhyw lyfrgelloedd.

Ceir cyfleoedd i ddatblygu a meithrin cydlyniant cymunedol a gwydnwch mewn cymunedau lle bo awydd i gydweithio â'r Cyngor i gyflenwi gwasanaethau drwy ddulliau newydd.

Bydd y penderfyniad o ran sut i gyflenwi'r gwasanaeth gorau bosibl o fewn yr adnoddau sydd ar gael yn cael ei lywio gan yr ymgynghoriad, a bydd yr AECA terfynol yn ystyried y sylwadau a wnaed gan randdeiliaid, ymgynghoreion a defnyddwyr yn ystod y broses honno.

Fodd bynnag, mae'r Cyngor yn agored ac yn barod i dderbyn awgrymiadau o ran gwahanol ddulliau o weithio a allai arwain at wella'r gwasanaeth, yn hytrach na'i ddirywio, o ganlyniad i strategaeth hirdymor.

Wrth ddatblygu'r Strategaeth ddrafft, rydym yn ceisio barnau gan bawb.

Mewn rhai ardaloedd, gall fod tensiynau rhwng grwpiau sefydledig y mae eu syniadau o ran cyflenwi gwasanaeth Llyfrgell i'r dyfodol yn wahanol. Fodd bynnag, drwy gynnig sawl cyfle i gael trafodaeth, rhagwelir na ddylid bod tensiwn yn parhau o ganlyniad i'r cynnig.

Ni ddylai'r cynnig achosi unrhyw densiwn rhwng grwpiau a chanddynt nodweddion gwarchoddedig ac eraill a chanddynt nodweddion o'r fath neu sydd heb nodweddion o'r fath.

Diffiniadau a gofynion

Cydraddoldeb: Yr hyn a fynir gan y ddyletswydd gyfreithiol – amlinelliad byr

Mae gan awdurdodau cyhoeddus ddyletswyddau cyfreithiol eang o ran cydraddoldeb. Mae hyn yn cynnwys dyletswydd gyffredinol i roi 'sylw dyledus' i'r angen i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth, hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd berthnasol ac unigolyn nad ydynt, ynghyd â meithrin cysylltiadau da rhwng unigolion sy'n rhannu nodwedd warchoddedig berthnasol a rhai nad ydynt (y ddyletswydd i roi 'sylw dyledus')

Yn ôl y gyfraith, mae'n rhaid i asesiad effaith cydraddoldeb:

- Adlewyrchu gwybodaeth am yr effaith bosibl y gallai'r Strategaeth Ddrafft ei chael ar ei gallu i gydymffurfio â'i dyletswydd i roi sylw dyledus
- Canfod dulliau i liniaru neu osgoi unrhyw effaith negyddol

Nid oes rhaid cynnwys hyn mewn un ddogfen o'r enw Asesiad Effaith Cydraddoldeb ac Anghenion (AECA), ond mae'n rhaid i ni gyhoeddi manylion y dadansoddiad a gynhaliwyd gennym lle mae'n dangos effaith sylweddol (neu effaith debygol) ar allu'r Cyngor i gyflawni'r ddyletswydd i roi sylw dyledus, gan nodi'r wybodaeth a ystyriwyd gennym. Mae angen i ni ddangos ein bod wedi ystyried a cheisio lliniaru'r effeithiau, ac nid ein bod wedi llwyddo i'w lliniaru.

Cynhwysiant cymdeithasol a chydlyniant cymunedol:

I sicrhau ymagwedd gynhwysfawr, byddwn hefyd yn ystyried cynhwysiant cymdeithasol a chydlyniant cymunedol yn ein hasesiadau. **Cynhwysiant Cymdeithasol** yw ein dull llaw-fer ar gyfer asesu goblygiadau posibl ehangach cynigion o ran sut y gallant effeithio pawb y gellir eu heithrio rhag cael mynediad i wasanaethau, adnoddau a chyfleoedd. Mae angen i ni ystyried materion fel costau, lleoliadau a chludiant.

Fel yn achos cynhwysiant, nid oes dyletswydd uniongyrchol i hyrwyddo **cydlyniant cymunedol**, ond ceir achos busnes cryf. Mae arnom angen hyrwyddo cysylltiadau cadarnhaol rhwng grwpiau, ynghyd â lleihau'r tensiynau sy'n gysylltiedig ag unrhyw ran o'n gwasanaethau. Os na wnawn hyn, gall fod costau sylweddol o ran y drefn gyhoeddus, diogelwch cymunedol, iechyd, ac economi ac enw da'r sir.

Cyllideb Llyfrgelloedd 13/14

Cemaes	6320
Amlwch	21580
Biwmares	10810
Benllech	14580
Moelfre	4850
Llangefni	77970
Niwbwrch	3580
Rhosneigr	6840
Porthaethwy	27610
Caergybi	95240
Cyllideb	<u>552490</u>
	821870
Namyn Anglesey Connected	<u>15050</u>
	806820
Symudol	<u>58540</u>
	<u><u>865360</u></u>

Strategaeth Ddrafft Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022: Costau ddim yn adlewyrchu cadw oriau staffio o fewn y gwasanaeth sydd wedi cael eu rhyddhau o ganlyniad i ailstrwythuro

Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell gyda'r lefel uchaf o gefnogaeth gan y gymuned			Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell gyda'r lefel uchaf o gefnogaeth gan y gymuned : DIM cefnogaeth gan y gymuned (cau 5 llyfrgell)		
Costau Staffio Llyfrgelloedd		241830	Costau Staffio Llyfrgelloedd		204530
Costau Staffio Canolog		230330	Costau Staffio Canolog		230330
Cyfanswm ar gyfer Staffio		472160	Cyfanswm ar gyfer Staffio		434860
Cyfanswm ar gyfer Staffio	Cyf	517210	Cyfanswm ar gyfer Staffio	Cyf	517210
	Arall	364750		Arall	364750
		881960			881960
Arbediad		-45050	Arbediad		-82350
		-5%			-10%
Arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 (£865,360)					
£ arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 yn seiliedig ar gyfartaledd 3 bl gyda'r lefel uchaf o gefnogaeth gan y gymuned (ond yn trosglwyddo incwm Maes Parcio - IRO£9k/bl)		-£70,459.46	£ arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 yn seiliedig ar gyfartaledd 3 bl heb gefnogaeth gan y gymuned (Cau, haen 3, a cholli incwm Maes Parcio - IRO£9k/bl)		-£39,515.88
% arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 yn seiliedig ar gyfartaledd 3 bl		-8.14%	% arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 yn seiliedig ar gyfartaledd 3 bl		-4.57%
£ arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 yn seiliedig ar gyfartaledd 3 bl gyda'r lefel uchaf o gefnogaeth gan y gymuned (ond CSYM yn cadw incwm Maes Parcio - IRO£9k/bl yr)		-£78,798.86	£ arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 yn seiliedig ar gyfartaledd 3 bl heb gefnogaeth y gymuned (Cau, haen 3) cadw incwm maes parcio		-£47,855.28
% arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 yn seiliedig ar gyfartaledd 3 bl		-9.11%			-5.53%
Cyfanswm yr Arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 heb gefnogaeth y gym		-£115,509.46			-£121,865.88
		-13.35%			-14.09%
Cyfanswm yr Arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 gyda chefnogaeth y gymuned		-£123,848.86			-£130,205.28
		-14.32%			-15.05%

Strategaeth Ddrafft Gwasanaeth Llyfrgell 2017-2022: Costau yn adlewyrchu cadw'r oriau staffio sydd wedi cael eu rhyddhau o ganlyniad i ailstrwythuro o fewn y gwasanaeth

	Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell gyda'r lefel uchaf o gefnogaeth gan y	Strategaeth Gwasanaeth Llyfrgell gyda'r lefel uchaf o gefnogaeth gan y gymuned:
£ arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 yn seiliedig ar gyfartaledd 3 bl heb gefnogaeth gan y gymuned (ond yn trosglwyddo incwm Maes Parcio - IRO£9k/bl)	-£70,459.46	-£39,515.88
% arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 yn seiliedig ar gyfartaledd 3 bl	-8.14%	-4.57%
£ arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 yn seiliedig ar gyfartaledd 3 bl gyda'r lefel uchaf o gefnogaeth gan y gymuned (ond CSYM yn cadw incwm Maes Parcio - IRO£9k/blyr)	-£78,798.86	-£47,855.28
% arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 yn seiliedig ar gyfartaledd 3 bl	-9.11%	-5.53%
Cyfanswm yr Arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 heb gefnogaeth y gymuned	-£70,459.46 -8.14%	-£39,515.88 -4.57%
Cyfanswm yr Arbediad yn erbyn cyllideb 13/14 gyda chefnogaeth y gymuned	-£78,798.86 -9.11%	-£47,855.28 -5.53%